

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZDRAVOTNĚ SOCIÁLNÍ FAKULTA**

**Vzdělávání v pozdějším věku jako cesta ke zkvalitnění života a osobní
spokojenosti**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Ilona Suchánková

Vedoucí práce: doc. PhDr. Jana Šemberová, CSc.

Datum odevzdání práce: 2. 8. 2010

Education in later age as a way to improvement of the quality of life and personal satisfaction

ABSTRACT

Universities of the Third Age (U3A) serve a specific task in the area of education or if you like life-study. They are adherent to universities and open to wider public and its educational needs. They provide general, special-interest and non-professional education on university level.

The history of an establishment of education of senior people in programs of the University of the Third Age in the Czech Republic starts in 1980's. The first University of the Third Age was established at the Palacky University in Olomouc in 1987, other two at the Charles University in Prague and at the Faculty of Medicine in Pilsner. In 1992 U3A was established at the University of South Bohemia in České Budějovice.

The University of South Bohemia has been offering 33 educational programs, modules and courses to 1125 senior people. It provides them with the opportunity of further education, learning and use, it gives chance to implement interests, opens possibilities of new contacts, including intergenerational ones.

The Bachelor's Thesis presents a draft history of the University of the Third Age at the University of South Bohemia in České Budějovice in the period from 1992 to 2010. The Thesis specifies priorities of development in the time of implementation of comprehensive educational programs, interprets results of an assessment of attendants of the selected educational programs implemented in the academic year of 2009/2010. The offer of educational programs, modules and courses for the academic year 2009/2010 it documents in an appendix.

The Bachelor's Thesis and its results are available to students, research workers in the area of education of later age people as well as specialists community. Partial results of the Thesis were presented by the author at the "Students specialist conference of the University of the Third Age at the Faculty of Health and Social Studies of the

University of South Bohemia in České Budějovice” held on 27 May 2009, at the “Generation 50plus“ conference with an international attendance held from 21 to 22 April 2009 and in the article called “Offer of educational opportunities for active senior people of the University of the Third Age at the University of South Bohemia in České Budějovice in the academic year 2008/2009“ published in the Problems of the 50plus generation composite book 2009.

It considers education in later age as a way to improvement of the quality of life of senior people and their personal satisfaction.

Prohlášení:

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci na téma Vzdělávání v pozdějším věku jako cesta ke zkvalitnění života a osobní spokojenosti jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 2.8. 2010

Podpis:

Poděkování

Chtěla bych vyjádřit poděkování všem, kteří mi vytvořili zázemí pro zpracování bakalářské práce a poskytli cenné informace, zejména účastníkům dotazníkového šetření. Současně děkuji za vedení práce doc. PhDr. Janě Šemberové, CSc.

Ilona Suchánková, červenec 2010

OBSAH

Úvod	7
1. Senioři v současné společnosti	8
1.1 Příčiny a důsledky stárnutí, možnosti ovlivňování procesu stárnutí	9
1.1.1 Demografické stárnutí	9
1.1.2 Fyzické, psychické (duševní) zdraví a sociální stárnutí a stáří	10
1.1.3 Aktivita v seniorském věku	12
2. Univerzita třetího věku	14
2.1. Historie a současnost Univerzit třetího věku	14
2.2 Univerzita třetího věku na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích.....	17
2.2.1 Univerzita třetího věku na Jihočeské univerzitě v akademickém roce 2009/2010	19
2.2.2 Univerzita třetího věku na Zdravotně sociální fakultě JU	20
3. Cíl práce	23
3.1 Stanovení cílů výzkumného šetření	23
3.2 Metodika výzkumu	24
3.2.1 Charakteristika zkoumaného souboru	24
3.2.2 Sběr a zpracování dat	24
4. Výsledky	25
4.1 Univerzita třetího věku v letech 1992-2010 na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích.....	25
4.2 Vzdělávací priority v časových údobích realizace Univerzity třetího věku na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích	40
4.3 Spokojenost seniorů se vzděláváním ve vybraných programech Univerzity třetího věku v akademickém roce 2009/2010.....	41
5. Diskuze	54
6. Závěr	59
7. Seznam použitých zdrojů	60
8. Klíčová slova	62
9. Přílohy	63

Úvod

V současné době demografické prognózy odhadují, že společnost bude tvořit výrazné procento seniorské populace a její podíl bude nadále stoupat. Tento trend je vyvoláván prodlužováním průměrného věku obyvatel, kteří budou mít potřebu se vzdělávat a aktivním způsobem prožívat tuto neméně důležitou vývojovou etapu svého života. Společnost by měla tento fakt přijmout a do svých cílů zahrnout i podporu aktivního stárnutí. Jednou z forem podpory aktivního stárnutí je vzdělávání v pozdějším věku, které je nedílnou součástí celoživotního vzdělávání (učení). Je realizováno v rámci Univerzity třetího věku (U3V) a poskytuje seniorům všeobecné, zájmové a neprofesní vzdělávání. Univerzity třetího věku jsou spjaty s vysokými školami a jsou zaměřeny na předávání nových poznatků a nacházení nových životních orientací.

Důvodem výběru tématu vzdělávání osob v pozdějším věku je přímá práce a kontakt s účastníky programů a kurzů Univerzity třetího věku na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích. Podílím se na přípravě a organizaci vzdělávacích programů Univerzity třetího věku na Zdravotně sociální fakultě v Českých Budějovicích. Aktivní zapojení do vzdělávacích programů univerzity třetího věku vnímám jako předpoklad kvalitního a spokojeného života v seniorském věku.

Cílem práce je zmapovat historii Univerzity třetího věku na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích v letech 1992-2010, specifikovat její priority v časových údobích realizace ucelených vzdělávacích programů, zjistit a posoudit stupeň (míru) spokojenosti účastníků s obsahovým a pedagogickým zaměřením vzdělávacích programů, administrativním a organizačním zajištěním vlastní výuky.

1. Senioři v současné společnosti

Současní senioři tvoří specifickou sociální skupinu, mají své nároky, potřeby a styl života. Přicházející věk, zdravotní stav, ekonomická situace, sociální vztahy s nejbližšími a přáteli, zájmy a konečně i ochota se vzdělávat ovlivňují jejich život. Současná společnost poskytuje seniorům dostatečný prostor a podmínky k aktivní účasti na společenském a politickém životě. Nabízí možnosti, jak aktivně přistupovat k vlastnímu životu, jak pečovat o své zdraví a jak trávit volný čas. Dostatečná nabídka možností jim umožňuje plnohodnotně využít volný čas k seberealizaci a naplnění smyslu života a zabraňuje ztrátě sociálních kontaktů.

Co nejširší účast seniorů na společenském životě je nezbytnou podmínkou rozvoje společnosti, jejich zdravých postojů ke stárnutí a vzájemném respektu generací. Senioři by měli mít možnost aktivně se zapojovat do politické a společenské sféry. Měli by mít možnost specifikovat své potřeby a požadavky, svobodně se pro ně rozhodovat a podílet se na jejich organizaci (Národní program přípravy na stárnutí populace v České republice v období let 2008-2012, 2008).

1.1 Příčiny a důsledky stárnutí, možnosti ovlivňování procesu stárnutí

1.1.1 Demografické stárnutí

Stárnutí není záležitostí moderní doby. Avšak až v posledních sto letech se stalo v zemích, které přijaly západní kulturu a životní styl, běžnou zkušeností. Do sedmnáctého století překračovalo pětadesátiletý rok života jedno procento populace, do devatenáctého století čtyři procenta a počátkem dvacátého století již starší lidé tvořili dvanáct procent populace. Předpokládá se, že v roce 2030 dojde k nárůstu starších lidí v populaci až na dvacet procent (Stuart- Hamilton, 1999).

V průběhu stárnutí populace se mění věková struktura obyvatelstva, stav úmrtnosti i porodnost. Nízký počet porodů mění věkovou strukturu populací vyspělých zemí a změny zapříčiňují demografické stárnutí. Svou roli v něm hraje i prodlužování délky lidského života. Ke stárnutí populace dochází z důvodu zpomaleného růstu počtu mladých věkových skupin (zapříčiněného nižší porodností) nebo zrychleným nárůstem starších věkových skupin ovlivněným rychlým poklesem úmrtnosti. Dochází buď ke „stárnutí od základny“ nebo ke „stárnutí na vrcholu“. Ve vyspělých zemích převažovalo stárnutí od základny, v současné době se začíná prosazovat „stárnutí na vrcholu věkové pyramidy“ (Říčan, 1989, 2004).

Situaci v České republice monitoruje Český statistický úřad Předkládá aktuální údaje o podílu obyvatel ve věkových skupinách 0-14 a 65 let a více v období let 1960 - 2008, resp. k 1.1. 2009. Z nich je patrné, že v České republice žilo k 1.1. 2008 ve věku nad 65 let 1557 tis.osob (tj. 15%) a nad 80 let 309 tis. osob (tj. 3%) z celkového počtu obyvatel. Ženy tvořily 70% celkové populace a dožívaly se v průměru 78 let a 4 měsíců (muži o 6,7 roku méně), (ČSÚ, 2009,online).

Na prodlužujícím se věku se podílejí kvalitnější zejména zdravotní péče, dostatek vhodné stravy, lepší sociální podmínky. Současně však nové společenské podmínky urychlují pokles porodnosti. Výsledkem je skutečnost, že populace stárne.

Proces stárnutí je závislý na vzájemném působení genetických předpokladů a vlivů prostředí, které na člověka během života působí (Vágnerová, 2007). Proces stárnutí se od jedince k jedinci velmi liší. Někteří jedinci stárnou rychleji, jiní podstatně

pomaleji. Výrazné rozdíly jsou patrné především v psychickém vývoji. Duševní růst nebo úpadek ukazuje, co v člověku je a jaký jeho život byl.

1.1.2 Fyzické, psychické (duševní) zdraví a sociální stárnutí a stáří

Stáří jako takové není samo o sobě chorobným stavem, avšak v průběhu procesu stárnutí dochází k sumaci nepříznivých vlivů, a tak přibývá nemocných lidí. „Základním znakem nemocnosti ve stáří je polymorbidita, to znamená, že starý člověk trpí současně větším počtem různých, zpravidla chronických onemocnění.“ (Vágnerová, 2007, s. 312)

Během stárnutí dochází k biologickým změnám, dochází k ubývání funkčnosti orgánů. „Biologické projevy stárnutí jsou nápadné, snižuje se odolnost vůči infekcím, zvyšuje se sklon k nádorovým onemocněním, zpomaluje se hojení ran, ztrácí se pružnost vaziva, sklerotizují cévy apod.“ (Langmeier, 1998, s. 184).

Proces stárnutí mění i vzhled staršího člověka. Míra proměny zevnějšku není ovšem u všech lidí stejná. Proměnou zevnějšku bývá nápadné ztloustnutí nebo naopak vyhubnutí. Starší člověk se začíná hrbít a jeho kůže se stává vráscitou (Vágnerová, 2007).

Stárnutí nervové soustavy zapříčiňuje změny hlubokého cití, které se projevují poruchou chůze a rovnováhy. „Klesá tvorba hormonů a obranného mechanismu. Zpomalují se regulační mechanismy a tím se snižuje odolnost k zátěži a neschopnost adaptace na nové životní podmínky. Postupně přibývají poruchy spánku“ (Klevetová, Dlabalová, 2008, s. 22).

Ve stáří dochází ke zhoršenému vnímání signálů z okolí. Zhoršuje se zrak a sluch. Přibývá očních chorob, které vedou v některých případech k úplné slepotě. Sluch se zhoršuje plynule, klesá citlivost pro vysoké tóny a nedoslýchavost se tak stává častým jevem (Říčan, 2004). Zároveň se snižují i chuťové, čichové a hmatové schopnosti. „Dochází k úbytku receptorů, které umožňují vnímat polohu a pohyb těla, pocit síly, tepla a chladu.“ Následkem může být špatný odhad vzdálenosti a teploty předmětů kolem nás (Klevetová, Dlabalová, 2008, s. 22).

Příchod fyziologických změn v období stáří je možné oddálit. Význam správné výživy, životosprávy a tělesné aktivity je v seniorském věku velice důležitý.

V období stáří se mění mnohé psychické funkce. Ty závisí jak na biologických, tak na psychosociálních vlivech (Vágnerová, 2007.)

Stárnutí ovlivňuje většinu paměťových funkcí. Ve stáří dochází k pomalejšímu ukládání a vybavování informací, zhoršuje se jejich zpracování a uchování.

Úbytek kompetencí je nejvíce zřejmý v oblasti epizodické paměti, jejíž úlohou je uchovávat zkušenosti a zážitky týkající se osobní zkušenosti. Trvalejší je tzv. sémantická paměť, která zahrnuje obecné znalosti. Díky této paměti jsou funkce méně narušeny, informace se uchovávají delší dobu a slouží tedy jako kompenzační mechanismus. Přijatelná funkce paměti je důležitá i pro uchování vlastní identity (Vágnerová, 2007).

„U intelektových funkcí dochází k úbytku v oblasti fluidní inteligence. Jedná se o snížení schopnosti zpracovávat nové informace a hledat jiná řešení. Nové situace senioři chápou jako zátěž. Stereotyp, ve kterém žijí, je pro ně jistotou a každá změna je pro ně náročná. Pozitivní u starých lidí je fakt, že si snáze uchovávají schopnost používat osvojené strategie, znalosti a způsoby uvažování“ (Vágnerová, 2007, s. 328).

„Změny a výkyvy emočního ladění ovlivňují všechny ostatní psychické funkce. Zhoršují kvalitu pozornosti a paměťových funkcí, snižují využití rozumových schopností, omezují motivaci k jakékoliv aktivitě, a tím i celkovou adaptační flexibilitu starého člověka“ (Vágnerová, 2007, s. 337).

Senioři mají strach z budoucnosti, která v jejich očích přináší nemoc, opuštěnost a příchod smrti. Nutností je zde pomoc ze strany mladší generace, která může svým postojem pomoci tyto obavy zmírnit. Důležité v životě starších lidí je zachování sebeúcty a sebedůvěry. K tomu mohou napomoci mezilidské vztahy a sociální role, které senioři mají. Důležitější je smíření s příchodem smrti a prožívání radosti z hodnot, které právě existují.

V životě seniorů hraje významnou roli okamžik odchodu do důchodu. „Důchod je jednoznačným signálem přechodu ze středního věku do stáří, potvrzením ztráty výkonnosti a s ní související společenské užitečnosti“ (Vágnerová 2007, s. 355). Člověk ztrácí profesní roli a s ní i společenskou prestiž. Prožívá pocity člověka, který se

nemůže dočkat klidu a odpadnutí povinností a současně si uvědomuje ztrátu své sociální pozice, dosavadních kontaktů a především ztrátu profesní role.

Změny, které prožívají, ovlivňují jejich psychiku. V případě, že nedokáží svůj volný čas „vhodně“ vyplnit, začnou se cítit zbytečnými a začnou postrádat smysl svého života (Vágnerová, 2007, s. 355). Je tedy nutné změnit postoj k životu, hledat nový způsob seberealizace. Změnou životního stylu a prostřednictvím nových aktivit mohou své stáří důstojně prožít.

1.1.3 Aktivita v seniorském věku

Nejvýznamnější prevencí předčasného stárnutí je kromě zdravého způsobu života i aktivní využívání zkušeností a schopností, které člověk během života získal (Zavázalová, 2001).

Život dělá bohatším a uspokojivějším zapojení jedince do společenských vztahů a aktivit v různých sférách života společnosti. Aktivní a otevření lidé lépe zvládají nástrahy života. Dokáží se k překážkám postavit tvořivě a snáze nacházejí řešení ve složitých životních situacích. Jsou schopni lépe přijímat životní změny a přetvářet je ve svůj prospěch (Hučín, 2003).

Pro prožití spokojeného a klidného stáří je důležitá příprava na něj. Cílem přípravy dospělého člověka na stáří je uspořádat si životní hodnot, pamatovat na důležitost role rodiny, na vyplnění času i jinými činnostmi, než jen péčí o vnoučata. Aktivně i pasivně se účastnit dostupných aktivit, které přinášejí možnosti nových kontaktů s novými lidmi. Svůj čas věnovat dalšímu vzdělávání a i určovat směr nové životní etapy.

Vzdělávání a vzdělávací aktivity v seniorském věku napomáhají zachování autonomie člověka. Vzdělávání, jež v seniorském věku vykazuje společné znaky se zájmovým vzděláváním, zlepšuje sociální a společenské postavení seniorů nejen v rodině, ale také v současné společnosti procházející mnoha úskalími.

Zde je vhodné připomenout J.A. Komenského a jeho „školu stáří“. Škola stáří by měla vést k překonávání chyb a chorob stařeckých mravů. Výuka by měla mít takovou koncepci, aby staří lidé chtěli a mohli využívat důstojně zbytek svého života, život

dobře uzavřít a připravit se na odchod do života věčného. Ideu „školy stáří“ oživila Univerzita třetího věku až za tři století po Komenském (Klevetová, Dlabalová, 2008).

Se zvyšujícím se počtem seniorů ve společnosti roste předpoklad, že i v budoucnu bude vzdělávání nabývat na významu. Vzdělávání poskytované Lidovými univerzitami, Kluby aktivního stárnutí, především však soukromými agenturami, knihovnami, domovy pro seniory, nestátními neziskovými organizacemi, školskými a dalšími zařízeními bude mít nezastupitelné místo mezi vzdělavateli stejně jako vzdělávání v rámci Akademie třetího věku, Univerzit volného času a Univerzit třetího věku.

Univerzity třetího věku jsou spjaty s vysokými školami, poskytují vzdělávání na univerzitní úrovni a v různých vědních oblastech (Klevetová, Dlabalová, 2008).

2. Univerzita třetího věku

2.1. Historie a současnost Univerzit třetího věku

„První Univerzita třetího věku (UTA) byla založena na Univerzitě společenských věd v Toulouse v roce 1972. Její zakladatel a tvůrce Pierre Vellas spatřoval v kontinuálním vzdělávání seniorů příspěvek ke zlepšení veřejného zdraví (santé publique), ve výzkumu zdravotní, sociální, ekonomické a právní problematiky starších lidí a v průběžné výchově těch, kteří se profesně seniory zabývají, její hlavní úkoly. Projekt měl značný úspěch a odezvu v Evropě, Americe, Oceánii i v Asii. Jen v Evropě bylo v roce 2003 asi 1 232 univerzit třetího věku (UTA)“ (Šemberová, 2004, s. 73).

V roce 1986 začíná historie českých univerzit třetího věku (U3V). Jejich vznik je spojován s Československým červeným křížem, olomouckou Fakultní nemocnicí, Českou gerontologickou společností a Univerzitou Palackého a vůdčí osobností tehdejší primářem Fakultní nemocnice v Olomouci MUDr. Jaromírem Vachutkou, CSc. (Šemberová, 2004).

Univerzita třetího věku byla na Univerzitě Palackého v Olomouci a Univerzitě Karlově v Praze ustanovena v roce 1987, o semestr později vznikla na Lékařské fakultě v Plzni. V dubnu 1991 se ujala úlohy organizátorů vzdělávacích aktivit osob starších padesáti let (po ukončení seniorské univerzity) Katedra sociologie a andragogiky Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Tým doc. PhDr. Vladimíra Jochmanna, doc. PhDr. Věry Bočkové, CSc., doc. PhDr. Anny Petřkové, CSc. a PhDr. Viléma Klegy, CSc. zde vytvořil koncepci univerzity třetího věku. Model tříletého uzavřeného bloku zájmového studia rozděleného do dvou stupňů se ukázal jako nosný a adekvátní očekáváním a potřebám seniorů (Špatenková, 2004).

K původně zaměřeným zdravotnickým, biologickým a přírodovědným oborům postupně přibývaly obory sociální, historické a umělecké, později i přírodovědné a technické. Prosazovat se začalo vzdělávání seniorů v počítačové technice.

Po roce 1990 vznikaly další Univerzity třetího věku na vysokých školách v České republice i v zahraničí, zejména na Slovensku, Polsku a Maďarsku. V České

republiky je v současné době ustavena Univerzita třetího věku na 26 veřejných vysokých školách.

Asociace univerzit třetího věku České republiky (Asociace, AU3V)

Rostoucí počet U3V a potřeba vzájemné komunikace vedly k založení Asociace univerzit třetího věku (AU3V). Asociace vysokoškolských institucí nabízejících vzdělávací aktivity na úrovni vysokoškolského vzdělávání občanům důchodového věku zahájila svou činnost v roce 1993. Prvním předsedou Asociace byl prof. MUDr. Radomír Čihák, DrSc., dalšími prof. Ing. Karel Velda, DrSc. a doc. RNDr. Martin Šolc, CSc. (Slípka, 2004).

Současným předsedou Asociace univerzit třetího věku ČR je prof. Ing. Petr Vavřín, DrSc., členy předsednictva jsou doc. PhDr. Jana Šemberová, CSc. (Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích), doc. Ing. Jan Hán, Ph.D. a MUDr. Helena Zavázalová, CSc. (Západočeská univerzita v Plzni), prof. Ing. Roman Prokop, CSc., (Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně) a doc. Iva Jedličková, CSc. (Univerzita Hradec Králové), tajemnicí Asociace je Lenka Shromáždilová. Sekretariát Asociace sídlí na Vysokém učení technickém v Brně (Centrum VUT). Předsednictvo AU3V bylo zvoleno na Valném shromáždění AU3V dne 20. 2. 2007 v Praze (Shromáždilová, 2007, online).

Asociace U3V České republiky podporuje a iniciuje aktivity českých vysokých škol v oblasti vzdělávání seniorů, včetně financování a institucionální podpory. Zajišťuje vnitřní komunikaci a informovanost členů Asociace, účastní se zasedání Mezinárodního sdružení Univerzit třetího věku - **AIUTA** (International Association of the Universities of the Third Age), **EFOS** (European Federation of Older Students) a evropské informační sítě **LiLL** Univerzity v Ulmu (Shromáždilová, 2007, online).

AUITA – Mezinárodní sdružení asociací Univerzit třetího věku vznikla v roce 1977 ve Francii. Sdružuje a koordinuje zájmy Univerzit třetího věku, podporuje zakládání a další jejich růst po celém světě, navazuje a udržuje kulturní a vědecké kontakty mezi členy sdružení, navazuje styky v oblasti regionálních zájmů, koordinuje činnost členů sdružení zejména v oblastech vzdělávání, studia a výzkumu. Poskytuje

členům informační služby a spolupracuje s organizacemi, jichž činnost se týká vyššího vzdělávání a životních podmínek starší generace (Mühlpachr, 2001, s. 29).

EFOS - Evropská federace studujících seniorů na univerzitách vznikla ve Francii, sídlo se nachází v Bruselu, jednatelství ve Vídni. Stala se platformou pro výměnu zkušeností s organizováním vzdělávacích aktivit seniorů v rámci celoživotního učení.

Za priority své činnosti EFOS považuje :

- podporu vzdělávání seniorů s možností dalšího pokračování v řádných studijních oborech na školách a institucích vyššího stupně;
- poskytnutí přístupu k institucionálnímu vzdělávání absolventům U3V, (realizaci přípravných kurzů na přijímací zkoušky);
- politickou podporu seniorských zájmů na veřejnosti;
- zlepšení kvality života seniorů, společenské pozice, zvýšení účastí seniorů v diskuzích o evropské společnosti;
- podporu regionálních organizací při prosazování výše uvedených požadavků.

(Shromáždilová, 2007, online)

2.2 Univerzita třetího věku na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích

Univerzita třetího věku na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích vznikla na Zdravotně sociální fakultě v roce 1992. Dospělým a starším lidem poprvé nabídla příležitost zájmového vzdělávání formou mimořádného studia ve studijním oboru „Péče o člověka a jeho zdraví“. Studijní obor rozvržený do šesti semestrů s tříhodinovou dotací přímé výuky týdně poskytoval poznatky z různých vědních oblastí. První absolventi získali osvědčení o účasti v mimořádném studiu dne 29.6.1995. Následně byl ustaven Klub absolventů univerzity třetího věku, ve kterém se fakultativně vzdělávají absolventi univerzity třetího věku dodnes (Šemberová, 2004, s. 73).

V následujících letech prošla Univerzita třetího věku na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích intenzivním vývojem. Zájem seniorů o studium neustále rostl. Nabídka vzdělávacích programů se rozšířila, přibýly navazující moduly, počítačové, jazykové a další kurzy. Díky kontaktům a podnětům ze zahraničních pracovišť byla vypracována nová koncepce vzdělávání. Ve spolupráci s Národní koordinační radou pro Mezinárodní rok seniorů v České republice, s finanční podporou města České Budějovice na podporu vzdělávání a vědy a Fondu rozvoje vysokých škol ČR byla prezentována dne 25. listopadu 1999 na 1. konferenci Univerzity třetího věku Jihočeské univerzity, s mezinárodní účastí (Šemberová, 2004, s. 73).

V roce 2000 získala Jihočeská univerzita kontakty na zahraničních pracovištích a vytvořila prostor novým projektovým aktivitám. Předložila projektový záměr pro vstup do evropského vzdělávacího projektu “Self-organised Learning in Later Life (SoLiL), A Socrates-Grundtvig project with six European partners“. Na základě dohody s partnery projektu přijala téma „Životní styl a životní prostory v Evropě, dříve a nyní“, vytýčila si cíle výzkumného záměru. Evropské projektové aktivity pojala jako součást seniorského vzdělávání na JU (Šemberová, 2004, s. 73).

Nově koncipovaný vzdělávací obor „Člověk ve zdraví, nemoci a tísní“ zahájil další etapu vývoje Univerzity třetího věku na Jihočeské univerzitě. Pro seniory v Písku (na detašovaném pracovišti) byl otevřen a zahájen slavnostní imatrikulací v akademickém roce 2001/2002.

V akademickém roce 2003/2004 participovali účastníci Univerzity třetího věku na výzkumu kvality života v ústavních zařízeních. Zkoumali a hodnotili kvalitu života seniorů v institucionálních zařízeních městského a venkovského typu (tč. v Domově důchodců v Českých Budějovicích, v Borovanech a Zdíkově na Šumavě). Výsledky mezigeneračního bádání studentů Zdravotně sociální fakulty JU oboru „Rehabilitační péče o postižené děti, dospělé a staré osoby“ a oboru U3V „Člověka ve zdraví, nemoci a tísní „ byly zpracovány do závěrečné zprávy grantového projektu 04-04 GA ZSF JU (2005). Projekt „Kvalita života seniorů v ústavním zařízení,, byl představen na 2. konferenci Univerzity třetího věku Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích dne 24. listopadu 2004 (Šemberová, 2004, s. 76).

V roce 2004 byl zahájen navazující (tutorský) program s absolventy Univerzity třetího věku zaměřený na podporu aktivního života ve stáří. Tutorský tým se v něm připravoval na přeshraniční spolupráci a vstup do evropských projektů (Socrates Grundtvig, Phare CBC, Interreg III A aj).

V roce 2005 zahájily dva tutorské týmy JU (po10 seniorech) přeshraniční spolupráci v rámci projektu Phare s názvem „Žít aktivně s přáteli na druhé straně hranice“. Zahraníčním partnerem byla rakouská seniorská organizace Seniorenbinden Walding. Projekt byl zaměřen na vytvoření podmínek k budování a rozšiřování kontaktů na obou stranách hranice, založení a rozvoj přátelství a vzájemné komunikace.

V roce 2006 a 2007 pokračovaly aktivity tutorských týmů v projektových aktivitách. Byly realizovány dva navazující projekty přeshraniční spolupráce v rámci programu Interreg IIIA s názvem „Nová setkání s přáteli na obou stranách hranice“ (2006) a „Osobnosti a místa česko-rakouského pohraničí“, které spojuje společná historie a současnost“ (2007).

Univerzita třetího věku Jihočeské univerzity byla současně přizvána k realizaci projektu „Internet pro seniory“ občanským sdružením „Život 90“ za účelem přiblížit Internet širší seniorské veřejnosti v Českých Budějovicích. Výuky v mobilních učebnách se zúčastnilo celkem 96 seniorů, občanů města České Budějovice.

V roce 2006-2008 realizovala JU v rámci seniorského vzdělávání (U3V) ve spolupráci s pěti zahraničními univerzitami projekt „e-LiLL“ (e-Learning in Later Life).

V roce 2009 předložila Jihočeská univerzita Národní agentuře pro evropské programy (Projekty partnerství Grundtvig) vzdělávací projekt „EWA-Exceptional European Women in Older Age“ na období 2010-2011.

2.2.1 Univerzita třetího věku na Jihočeské univerzitě v akademickém roce 2009/2010

V akademickém roce 2009/2010 realizovala Jihočeská univerzita 33 vzdělávacích programů, modulů a kurzů s účastí 1125 frekventantů na pěti fakultách (Zdravotně sociální, Teologické, Ekonomické, Zemědělské a Filozofické fakultě JU).

Teologická fakulta se podílela na vzdělávání seniorů třemi programy a sedmi zájmovými kurzy. Realizovala v Českých Budějovicích, Pelhřimově a Sušici studijní obory „Péče o duchovní rozměr člověka“, „Křesťanská reflexe života“ a „Filozofie pro život“, otevírající příležitosti k systematické reflexi životní situace ve stáří a směřující (metodou vedení dialogu) k porozumění skutečnosti, řešení rozporů a hledání pravdy. Garantovala vzdělávací kurzy a doprovodné aktivity „Klubu absolventů Univerzity třetího věku Teologické fakulty JU“. Pro specifickou skupinu zájemců o vzdělávání uskutečnila kurzy první pomoci, kurzy znakové řeči 1,2, arteterapie a výtvarné výchovy.

Ekonomická fakulta realizovala v roce 2009/2010 druhý ročník Univerzity třetího věku. Ucelený vzdělávací program „Člověk jako součást přírody a společnosti“ s doplňujícím terénním cvičením absolvovalo 17 účastníků.

Filozofická fakulta realizovala v akademickém roce 2009/2010 výběrový historický modul „Muž a žena v dějinách. Gender v historické perspektivě“. Pro studenty Univerzity třetího věku Jihočeské a Západočeské univerzity v Plzni připravila modul „Dějiny země, kraje a rodiny. Z historikovy dílny“ na klinických pracovištích Historického ústavu JU. Zpřístupnila seniorům cyklus dvanácti přednášek „Historia magistra vitae“ pro studenty řádného studia a doktorandy.

Zemědělská fakulta vstoupila do seniorského vzdělávání tří semestrovým výběrovým modulem “ Člověk a rostlina. Člověk a zdravá výživa. Člověk a zvíře“ a připravila do nabídky vzdělávacích příležitostí kurz „Jezdectví pro seniory“.

Zdravotně sociální fakulta se podílela na vzdělávání seniorů 29 programy, moduly a kurzy s 965 účastníky. Realizovala dva ucelené vzdělávací programy (6semestrové) v oborech „Člověk ve zdraví, nemoci a tísní“ a “Člověk jako součást přírody a společnosti“ v Českých Budějovicích a v Písku, navazující a výběrové jedno až čtyř semestrové moduly (historický, zdravotní, zdravotně sociální, přírodovědný, psychologický), kurzy (jazykový, PC pro začátečníky a pokročilé, digitální fotografie, tvorby internetových stránek), přednáškový cyklus „Péče o zrak“, studijní soustředění pro účastníky a tutorů U3V, reciproční blokovou výuku historie pro účastníky U3V Jihočeské a Západočeské univerzity v Plzni.

2.2.2 Univerzita třetího věku na Zdravotně sociální fakultě JU

Nabídka vzdělávacích programů v akademickém roce 2009/2010

Zdravotně sociální fakulta realizovala v akademickém roce 2009/2010 rozmanitou a diferencovanou nabídku vzdělávacích příležitostí a oslovila tím i značnou skupinu seniorů. Umožnila jim paralelně při studiu základního uceleného vzdělávacího programu „**Člověk ve zdraví, nemoci a tísní**“ vstupovat do semestrálních zdravotně sociálních, společenskovedních, přírodovědných a zemědělských kurzů, pokračovat v „PC výuce“ a vzdělávání s pomocí informačních technologií, osvojit si severskou chůzi, „toulat se“ Šumavou a pátrat po zapomenutých místech.

V akademickém roce 2008/2009 připravila Zdravotně sociální fakulta modulové navazující studium (2-4semestrové) historie, psychologie a komunikačních technologií. Noví zájemci o studium U3V měli možnost volby modulů, účastníci a absolventi U3V mohli semestrální tematické celky studovat souběžně nebo samostatně (Suchánková, 2009).

Možnost volby poskytoval 4semestrový modul „**Historie a umělecké památky vybraných českých a evropských zemí**“ sestavený z kurzů „Historie Českých Budějovic“, „Historie jižních Čech“, „ Úvod do pomocných věd historických“ a

„Historie evropských měst“. Garant oboru, historik Jihočeského muzea a lektor Univerzity třetího věku uzavřel modul třetím a čtvrtým kurzem začátkem května 2010. Modul absolvovalo celkem 324 účastníků.

V akademickém roce 2009/2010 otevřela Zdravotně sociální fakulta i psychologický modul. Garantem modulu „Psychologie v každodenním životě“ byla odborná asistentka Katedry psychologie a speciální pedagogiky PhDr. Vlastimila Urbanová. 2semestrový čtyřiceti hodinový kurz absolvovalo v akademickém roce 2009/2010 celkem 40 účastníků.

Nedílnou součástí nabízených vzdělávacích aktivit tvořily zájmové semestrální kurzy výtvarné výchovy a arteterapie, kurzy komunikace a asertivní komunikace. K nejžádanějším patřily „počítačové kurzy“ (informační technologie). Nabídkový katalog vzdělávacích aktivit a kurzů 2009/2010 dokumentuje příloha č. 5.

Anotace vzdělávacího programu a výběrových modulů

Vzdělávací program „**Člověk ve zdraví, nemoci a tísní**“ je šesti semestrový, složený z 55 přednášek (15 přednášek zdravotnických, 14 psychologických, 11 právních, 5 filozofických, 4 přednášky jsou sociálně patologické, 2 přednášky z oblasti speciální pedagogiky). Studium začíná imatrikulací a končí vyřazením absolventů U3V ze studia, tzv. „seniorskou „promocí“. Součástí programu jsou dvě studijní soustředění, studentská konference U3V, poznávací exkurze a další doprovodné aktivity. Vzdělávací program stanovuje účastníkům studijní povinnosti, rozsah přímé účasti v seminářích a kurzech, definuje podmínky pro splnění zápočtů, zkoušek včetně absolvování kurzu PC, zadání závěrečných prací a jejich obhajobu.

Modul „**Historie a umělecké památky vybraných českých a evropských zemí**“ je čtyř semestrový, rozdělený do samostatných dílčích kurzů. Je tvořen 80-ti přednáškami a navazujícími semináři, 8 vycházkami a exkurzemi. Jednotlivé kurzy jsou tematicky uzavřené, dotované dvaceti hodinovou výukou a doplněné vycházkami a exkurzemi.

Modul obsahuje tato témata:

1. Historie Českých Budějovic se zaměřením na významné osobnosti a čestné občany, významné a nejstarší památky a architekturu města České Budějovice.
 2. Historie jižních Čech se zaměřením na jižní Čechy v době románské, gotické, renesanční a barokní a jižní Čechy ve 20. století.
 3. Úvod do pomocných věd historických, tematicky zaměřený na život našich předků.
 4. Historie evropských měst se zaměřením na umělecké a historické památky Čech a Moravy, Slovenska, Rakouska, Švýcarska, Francie, Belgie, Maďarska a Chorvatska.
- Podmínkou k získání osvědčení o aktivní účasti ve vzdělávacím modulu je předložení a úspěšná obhajoba (rozprava) závěrečné práce.

Modul „**Psychologie v každodenním životě**“ je 2semestrový, 40-ti hodinový. První a druhý kurz psychologie nabízí účastníkům k osvojení základní psychologické pojmy, pochopení úskalí a problémů vzniklých při jejich řešení. Zvláštní pozornost je věnována praktickým ukázkám společenských kontaktů a charakteru komunikace v rámci české i evropské kultury a ve vybraných státech světa.

3. Cíl práce

3.1 Stanovení cílů výzkumného šetření

Základním cílem práce je představit univerzitu třetího věku jako specifickou formu vzdělávání v pozdějším věku na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích.

Prvním dílčím cílem je zmapovat historii Univerzity třetího věku na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích v letech 1992-2010.

Druhým dílčím cílem je specifikovat priority v časových údobích realizace vzdělávacích programů univerzity třetího věku.

Třetím cílem je určit na základě výsledků hodnocení vybraných programů univerzity třetího věku realizovaných v akademickém roce 2009/2010 stupeň (míru) spokojenosti účastníků se vzděláváním.

3.2 Metodika výzkumu

Za účelem zmapování historie Univerzity třetího věku na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích v letech 1992-2010 (Cíl 1 a 2) byla realizována etapa sběru (získávání) dostupných materiálů a provedena obsahová analýza údajů včetně informací účastníků seniorského vzdělávání (na základě individuálních rozhovorů).

K dosažení výzkumného cíle (Cíl 3) byla zvolena strategie kvantitativního výzkumu, metoda dotazování a technika dotazníku.

3.2.1 Charakteristika zkoumaného souboru

Výzkumný soubor byl určen záměrným výběrem (účastníci vzdělávacích programů U3V). Tvořilo ho celkem 124 respondentů, „čerstvých“ absolventů U3V JU, z toho 51 absolventů studijního oboru „Člověk ve zdraví, nemoci a tísní“, 42 absolventů historického modulu „Historie a umělecké památky vybraných českých a evropských měst“ a 31 absolventů psychologického modulu „Psychologie v každodenním životě“.

Ucelený vzdělávací program a vzdělávací moduly posuzovali respondenti z hlediska obsahu, pedagogické a organizační stránky studia. Na 5-ti škálové stupnici vyjadřovali míru své spokojenosti. Číselnou hodnotou (známkou) 1 vyjadřovali nejvyšší spokojenost, hodnotou 2 velmi dobrou spokojenost, 3 dobrou spokojenost, známkou 4 dostatečnou spokojenost a známkou 5 měli možnost vyjádřit nespokojenost.

3.2.2 Sběr a zpracování dat

Z celkového počtu 135 rozdaných dotazníků bylo ke zpracování vráceno 124. Návratnost dotazníku byla 91,85%. Získaná data byla analyzována, údaje kategorizovány, uspořádány do tabulek a graficky vyjádřeny. Výsledky výzkumu jsou interpretovány v samostatné kapitole.

4. Výsledky

4.1 Univerzita třetího věku v letech 1992-2010 na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích

V průběhu osmnácti let existence Univerzity třetího věku (1992-2010) bylo na Zdravotně sociální fakultě JU realizováno pět tříletých cyklů vzdělávacího programu „Péče o člověka a jeho zdraví“, později inovovaného programu „Člověk ve zdraví, nemoci a tísní“. Studium pro zájemce důchodového věku s ukončeným středoškolským nebo vysokoškolským vzděláním a motivací ke studiu bylo zaměřené na zdravotní a sociální problematiku péče o člověka ve zdraví a nemoci.

6semestrové studium poskytuje možnost pokračovat v postgraduálním 2semestrovém cyklu. Výuka se koná pravidelně, probíhá formou přednášek, seminářů, terénních výzkumů, exkurzí a soustředění jedenkrát v týdnu po celou dobu studia. Splnění předepsaných studijních povinností v řádných termínech je podmínkou k získání osvědčení o mimořádném studiu na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích. Příjímací zkoušky ke studiu se nekonají. O přijetí rozhoduje pořadí došlých přihlášek a kapacitní možnosti školy. Účastníci Univerzity třetího věku jsou evidováni v elektronické studijní databázi STAG po celou dobu studia. Absolventi získávají osvědčení o účasti v daném programu a oboru a pokud se chtějí dál vzdělávat, mohou se stát členy Klubu absolventů U3V a fakultativně ve studiu pokračovat.

Akademický rok 1992/3 -1994/1995

První účastníci Univerzity třetího věku Zdravotně sociální fakulty JU zahájili studium 6semestrového vzdělávacího programu „Péče o člověka a jeho zdraví“ v akademickém roce 1992/1993 slavnostní imatrikulací v síni Otakara Jeremiáše v Českých Budějovicích dne 29.10.1992. V průběhu tříletého studia se zúčastnili celkem 73 přednášek. Navštěvovali přednášky z filozofie a etiky, psychologie, biologie člověka a zdravotní vědy, absolvovali kurz první pomoci, studovali sociální politiku, sociální právo, sociální péči, sociální a zdravotní pojištění. Ústředním tématem studia bylo stárnutí, stáří a rodina. Jednotlivé semestry a ročníky byly řádně zakončeny zápočty, písemnou nebo ústní zkouškou, rozpravou a obhajobou ročníkových a závěrečných prací.

Vzdělávací program

1.ročník, 1. semestr:

12 přednášek (9 z oblasti zdravotnických nauk, 3 přednášky filozofické)

Ústní zkouška: Aktuální poznatky o lidském zdraví.

1.ročník, 2. semestr:

12 přednášek (kurz první pomoci, 5 přednášek z psychologie, 2 z etiky)

Písemná zkouška: Psychologie osobnosti.

2. ročník, 3. semestr:

12 přednášek (z oblasti sociálních věd, sociální politiky, sociálního práva, sociální péče, zdravotního pojištění)

Písemný test: Sociálně právní aspekty zabezpečení člověka.

2.ročník, 4. semestr:

12 přednášek (stárnutí a stáří, sociálně právní aspekty zabezpečení člověka ve stáří, péče o seniory, psychoterapie a stáří)

Ročníková práce: Rozprava na téma „Stárnutí a stáří“.

3. ročník, 5. semestr:

10 přednášek (8 z oblasti sociální s tematikou rodiny, náhradní rodinné péče, národnostní a zahraniční politiky, 2 z oblasti zdraví, péče o zrak, nádorové bujení)

Kolokvium: Rodina.

3. ročník, 6. semestr:

15 přednášek (9 z psychologie a sociologie, 4 z oblasti zdravotní , 2 z religionistiky a historie).

Závěrečná práce včetně obhajoby: „Třetí věk“.

29.6.1995 – **slavnostní promoce U3V**

Dne 29.6.1995 byl vzdělávací program „Péče o člověka a jeho zdraví“ ukončen a první absolventi přijali osvědčení o mimořádném studiu U3V na Jihočeské univerzitě.

Akademický rok 1998/1999- 2000/2001

Účastníci druhého cyklu Univerzity třetího věku Zdravotně sociální fakulty JU zahájili studium nově koncipovaného vzdělávacího programu „Péče o člověka ve zdraví, nemoci a tísní“ v akademickém roce 1998/1999. 28 účastníků celoživotního vzdělávání v programu Univerzity třetího věku bylo slavnostně imatrikulováno v síni Otakara Jeremiáše v Českých Budějovicích dne 10.11.1998. Ucelený vzdělávací program byl dvoustupňový. První stupeň programu představoval první a druhý ročník (1998-2000) a byl koncipován jako úvod do studia. Studenti absolvovali 40 přednášek tématicky zaměřených na biologii člověka, filozofii, etiku, psychologii, právo, sociální práci a politiku.

Druhý stupeň studia (etapa realizace projektu SoLiLL) byl na základě vstupu Jihočeské univerzity do evropského projektu “Self-organised Learning in Later Life (SoLiLL), a Socrates-Grundtvig project with six European partners“ rozdělen do dvou studijních modulů. „Studenti U3V“ Zdravotně sociální fakulty JU řešili společně se seniory z šesti zemí Evropy s využitím nových komunikačních a informačních technologií výzkumný úkol "Kultura jídla - Chléb" a "Bydlení - veřejné prostory". Cílem projektu bylo vyzkoušet a porovnat formy sebeřízeného učení v různých národních podmínkách a vzdělávacích tradicích a ukázat potenciál komunikačních technologií v rámci mezinárodní spolupráce.

Studijní modul 1: „Životní styly a životní prostory v Evropě“ (2000/2001)

Studijní modul 1 byl realizován ve třetím ročníku U3V. Hlavním tématem byla *„Kultura jídla, chléb v proměnách času a místa“*. Připraveny byly přednášky zaměřené na historii životního stylu, semináře k metodologii výzkumné práce a terénnímu výzkumu. Účastníci projektu pracovali ve skupinách, sbírali, třídili a zpracovávali získaná data, konzultovali je ve vytvořených pracovních týmech. Součástí studijního modulu byl výukový kurz „Základy informatiky a výpočetní techniky“, zaměřený na osvojení si práce s programy MS Word, Excel, Power-Point. Podmínkou pro udělení zápočtu bylo zpracování závěrečné zprávy o výsledcích empirického výzkumu a týmová prezentace dosažených výsledků.

Dne 28.6.2001 proběhlo slavnostní ukončení tříletého studijního oboru „Péče o člověka ve zdraví, nemoci a tísní“ předáním osvědčení o mimořádném studiu U3V na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích. „Čerství“ absolventi U3V současně potvrdili i vstup do čtvrtého, mimořádného ročníku U3V a studijního modulu 2.

Studijní modul 2: „Životní styly a životní prostory v Evropě“ (2001/2002)

Hlavním tématem druhého studijního modulu bylo „*Bydlení, kultura bydlení a veřejné prostory*.“ Předmětem empirického výzkumu se stala městská památková rezervace města České Budějovice a bydlení ve stáří. V této dynamické formě učení rozhodovali studenti o obsahu, učebních metodách a průběhu učení. Pracovali samostatně v nezávislých projektových skupinách, spolupracovali na výzkumných tématech. K dispozici měli četné učební návody (instrukce), profesionální pomoc prostřednictvím moderací a vedení seniorských skupin (odborný tutorský systém) po celou dobu trvání projektu. Podmínkou k udělení zápočtu při ukončení studijního modulu byla obhajoba a prezentace výsledků empirického výzkumu na webových stránkách zúčastněných partnerských týmů.

Vzdělávací program : „Životní styly a životní prostory v Evropě“ 2000 – 2002

Socrates Grundtvig: SoLiLL 2001

Životní styly v Evropě. *Chléb, kultura chleba v proměnách času a místa.*

Základy informatiky a výpočetní techniky.

Studijní program U3V, modul 1, 3.ročník, akademický rok 2000/2001 (příloha č. 7)

Socrates Grundtvig : SoLiLL 2002

Životní prostory v Evropě. *Bydlení, kultura bydlení a veřejné prostory.*

Úvod do výzkumu společenskovedních jevů. Učení výzkumem.

Studijní program U3V, modul 2, 4.ročník, akademický rok 2001/2002 (příloha č. 8)

Ve dnech 15.11. – 18.11.2001 se konala na Univerzitě v Ulmu (ZaWiW University of Ulm) evropská konference SoLiLL „*Učíme se spolu přes internet*“, na které výsledky svého dílčího výzkumu prezentovalo s dalšími týmy i pět zástupců

seniorského týmu Univerzity třetího věku Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Závěrečná prezentace výsledků (prací) studijních skupin partnerů šesti evropských zemí zapojených v programu SoLiLL (Německo, Itálie, Česká republika, Francie, Holandsko, Španělsko) proběhla na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích ve dnech 31.5. – 2.6. 2002. Evropský projekt SoLiL byl ukončen v srpnu roku 2002.

Vybrané vzdělávací akce :

akademický rok 1998/999

10.11.1998-slavnostní shromáždění k 5.výročí založení U3V koncertní síň O.Jeremiáše;

8.6.1999 - tematický zájezd do národního parku Šumava

25.11.1999 - konference „*Mezinárodní rok seniorů 1999 na Jihočeské univerzitě*“

akademický rok 1999/2000

11.5.2000 -výuka na klinických pracovištích „Dětské centrum Arpida“ a „DD Hvízdal“

19.5.-21.5.2000 - závěrečné studijní soustředění na Kvildě

akademický rok 2000/2001

25.9.2000 - studijní soustředění k zahájení **5. semestru U3V**, vstup do projektu SoLiLL

5.10.2000 - studijní pobyt ve státním oblastním archivu v Třeboni

31.5.2001 - konzultace výsledků výzkumu „Chléb jako hodnota v proměnách času, prostoru a kultury“ s partnery (SKYPE)

17.6. - 19.6.2001 - studijní soustředění na Kvildě

28.6.2001 –*slavnostní ukončení studia* (18 absolventů U3V vstoupilo do Klubu absolventů U3V JU)

15.11. - 18.11.2001-konference „Učíme se spolu přes internet“ (Ulm, ZAWiW, Centrum pro další všeobecné vzdělání) s aktivní účastí zástupců šesti evropských univerzit

Realizace projektu SoLiLL (2001 -2003)

akademický rok 2001/2002

22.5. - 24.5.2002 - studijní soustředění „SoLiLL“na Kvildě

31.5. – 2.6.2002 - setkání partnerů SoLiLL v Českých Budějovicích (Německo, Španělsko, Francie, Itálie, Holandsko, ČR)

21.11.2002- konference k 10. výročí U3V na JU – „*Aktuální otázky vzdělávání seniorů v České republice*“

akademický rok 2002/2003

14.-16.5.2003-aktivní účast seniorských týmů JU na konferenci „*Pražské gerontologické dny 2003,*“

21.5.2003 – slavnostní ukončení programu SoLiLL , JU.

Akademický rok 2001/2002 -2003/2004

Třetí cyklus Univerzity třetího věku na Zdravotně sociální fakultě JU (2001-2004) byl slavnostně zahájen v akademickém roce 2001/2002. Do šesti semestrového uceleného programu „Člověk ve zdraví, nemoci a tísní“ vstoupilo slavnostní imatrikulací dne 19.10.2001 v síni Otakara Jeremiáše v Českých Budějovicích 40 účastníků U3V a do programu „Člověk ve společnosti a v přírodě“ na detašovaném pracovišti Vzdělávacího centra „Prácheň“ v Písku 32 účastníků U3V Zdravotně sociální fakulty JU v Českých Budějovicích.

Tři roky studia zahrnovalo 60 teoretických přednášek, navazujících seminářů a individuálních konzultací, dvě dvoudenní studijní soustředění ve školícím středisku JU „Tejmlův“ na Šumavě a dvě konference. První konference uspořádaná k 10. výročí založení U3V na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích na téma „Aktuální otázky vzdělávání seniorů na JU“ se uskutečnila 21.11.2002, druhá konference „Aktuální otázky vzdělávání seniorů v pozdějším věku“ se konala 26.11.2003. Dne 9.7. 2004 proběhla slavnostní promoce U3V.

Vybrané vzdělávací akce :

akademický rok 2002/2003

21.11.2002 - konference „*Aktuální otázky vzdělávání seniorů*“

12.5.2003 - výuka na klinických pracovištích „DD U Hvízdala“ a „DC Arpida“

29.5.2003 - závěrečné soustředění v „Senior klubu v Českém Krumlově“, pěší poznávání města Český Krumlov, návštěva muzea, galerie

akademický rok 2003/2004

9. – 10.9. 2003 – studijní soustředění na Tejmlůvě pod Javorníkem (25 studentů) s možností volby studijního modulu (varianta 1,2) a zapojení do projektových mezigeneračních aktivit

26.11.2003 – konference – „*Aktuální otázky vzdělávání seniorů. Učení v pozdějším věku*“

24.5.2004 - rozprava k empirickému šetření a beseda na téma „Aktuální problematika všedního dne“

9.7.2004 – *slavnostní promoce* absolventů programu celoživotního vzdělávání U3V

15.-16.9.2004–závěrečné setkání absolventů U3V v Prachaticích, přijetí místostarostkou města na radnici, návštěva „Domova seniorů Mistra Křišťana z Prachatic, výstup na Libín.

Po ukončení tříletého cyklu Univerzity třetího věku vstoupilo 26 jeho absolventů do navazujícího výběrového modulu „*Kvalita života v pozdějším věku*“. Všeobecně vzdělávací blok předmětů rozšířený o diferencované kurzy ICT, projektovou výuku a praktický kurz „Jak a kde získat informace o projektech, jak zpracovat žádosti k jejich podání, jak realizovat národní i evropské projekty“ absolvovalo 10 účastníků připravujících se na roli tutorů a následnou realizaci projektů přeshraniční spolupráce.

Akademický rok 2004/2005 - 2006/2007

Čtvrtý studijní cyklus univerzity třetího věku byl realizován v letech 2004-2007. Do 6semestrového vzdělávacího programu “ *Člověk ve zdraví, nemoci a tísní*“ vstoupilo v akademickém roce 2004/2005 celkem 52 studentů-seniorů.

Během tříletého studia se účastnili 60 přednášek, tří studijních soustředění v Nových Hutích na Šumavě a řady doprovodných aktivit. Spolupodíleli se na organizaci konference konané u příležitosti 15. výročí ustavení Univerzity třetího věku na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích (dne 22.11. 2006). Ve spolupráci s Občanským sdružením „Život 90“ uspořádali ve dnech 26.-27.4. 2006 akci „Internet pro seniory“. Cílem akce bylo umožnit seniorům žijícím v Českých Budějovicích a v okolí přímý a aktivní kontakt s Internetem a rozptýlit jejich případnou obavu z moderních informačních technologií. Akce realizovaná pod záštitou hejtmána Jihočeského kraje RNDr. Jana Zahradníka a primátora statutárního města České Budějovice doc. Miroslava Tetra, CSc. se těšila značnému zájmu seniorů a veřejnosti.

Vybrané vzdělávací akce :

akademický rok 2004/2005

2. – 6. 1. 3., 8. 3., 15. 3., 22. 3., 1. 4. 2005

Pětidílný kurz první pomoci. Základy resuscitace.

Přednáškový cyklus z filozofie a etiky, psychologie a sociologie.

akademický rok 2005/2006

14.-15. 9. 2005 -studijní soustředění na Nových Hutích na Šumavě.

22.11. 2005 -konference „*Filozofie a etika v našem světě*“

Kolokvium : rozprava na téma

23.1. 2006 „ Psychologie aktivního života, pohybová aktivita a zdraví“ (téma 1)

23.1. 2006 „Dítě, rodina, společnost“(téma 2)

Semestrální kurz *Počítačová gramotnost*“, volitelný, výběrový, certifikovaný

Tříkrálové setkání posluchačů vzdělávacího programu U3V JU (společenská akce).

Zahájení výzkumného projektu „*e-LiLL – e-Learning in Later Life*“ pěti evropských univerzit.

akademický rok 2006/2007

13.-14.9. 2006 -studijní soustředění

23.11. 2006 -konference u příležitosti 15. výročí založení Jihočeské univerzity:

„*Univerzita třetího věku na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích v roce 2006*“

21.1. 2007 „Svět kolem nás“(téma 1)

21.1. 2007 „Fyzika kolem nás“ (téma 2)
Semestrální kurz **„Počítačová gramotnost“**, volitelný, výběrový, certifikovaný
26.-27.6. 2007 akce **„Internet pro seniory“**
2.7. 2007 Závěrečný slavnostní akt k ukončení programu U3V.

Projektové aktivity Univerzity třetího věku (2005-2007)

V roce 2005 předložila Jihočeská univerzita žádost o přijetí projektu **„Žít aktivně a s přáteli na druhé straně hranice“**. Projekt realizovaný v rámci programu Phare zaměřený na vytvoření podmínek k budování a rozšíření přeshraniční komunikace (přímé i nepřímé přes Internet) oslovil aktivní skupinu seniorů žijících společensky a hledajících pro své aktivity podporu. Projektu se zúčastnilo celkem 26 studentů-seniorů na české straně a 30 seniorů z Seniorenbund Walding v Rakousku. Hlavním tématem spolupráce byla **„Koněspřežka a Schwarzenberský kanál“**. Skupina tutorů U3V prokázala schopnost projekt nejen realizovat, ale i připravit vzdělávací aktivity pro nové skupiny studentů U3V a jejich zahraniční partnery v rámci programu Interreg IIIA..

V rámci programu Interreg III A pod názvem **„Nová setkání na obou stranách hranice“ (2006)** a **„Osobnosti a místa česko-rakouského pohraničí, které spojuje společná historie i současnost“ (2007,)** realizovaly tuteurské týmy U3V projekty spadající do oblasti světového kulturního dědictví UNESCO. Projekty byly zaměřeny na osobnost Egona Schieleho a na kulturní dědictví rodu pětileté růže.

Vybrané projektové aktivity :

PHARE CBC – Žít aktivně a s přáteli na druhé straně hranice (2005)

leden a duben 2005 - 2 setkání s rakouským partnerem v Českém Krumlově a ve Waldingu za účelem přípravy projektu Phare

6.4.2005 – první setkání seniorů ve Waldingu

1. část projektu - **„Schwarzenberský kanál“**

květen 2005 – cyklus přednášek „Schwarzenberský kanál“, společná návštěva kanálu

červen 2005 - 2. a 3. setkání seniorů ve Waldingu

duben – červen 2005 - jazykový konverzační kurz němčiny a kurz PC na JU

srpen 2005 – setkání s rakouským partnerem ve Waldingu

září 2005 – zhodnocení první části a příprava druhé části projektu v Českých Budějovicích.

2. část projektu - „*Po stopách Koněspřežky*“

září 2005 – cyklus přednášek „Po stopách Koněspřežky“, poznávací exkurze po stopách Koněspřežky, návštěva muzea Koňská dráha v Českých Budějovicích

říjen 2005 – společná návštěva muzea Josefa Rosenauera ve Chvalšínách

září – listopad 2005 - jazykový kurz němčiny a kurz PC na JU

14.12.2005 - Slavnostní ukončení a zhodnocení programu Phare (hotel Gomel).

INTERREG III A- Nová setkání s přáteli na obou stranách hranice (2006)

20.4.2006 - zahájení projektu

17.5.2006 - zahájení nového ročníku konverzačního kurzu německého jazyka

9.5. - 6.11.2006 - cyklus přednášek „Po stopách pětিলisté růže“ a „Světové kulturní dědictví UNESCO“

Kulturně poznávací akce (partnerské)

20.4.2006 - Holašovice, České Budějovice, Český Krumlov

20.6.2006 - Vídeň

18.7.2006 - Vyšší Brod, Rožmberk, Vítkův kámen

15.8.2006 - Nové Hrady

5.9.2006 - Telč, Landštejn, Slavonice, Heidenreichstein

20.9.2006 - Prohlídka města České Budějovice

3.10.2006 – Třeboň, prohlídka archivu

31.10.2006 - pracovní schůzka k projektu Interreg III A ve Waldingu

Zhodnocení společných aktivit, dohoda o další spolupráci, příprava projektu „Osobnosti a místa česko-rakouského pohraničí, které spojuje společná historie i současnost“

31.1. 2007 - Závěrečná prezentace projektu na Jihočeské univerzitě.

INTERREG IIIA - Osobnosti a místa česko-rakouského pohraničí, které spojuje společná historie a současnost (2007)

31.10. 2006 - pracovní setkání ve Waldingu

23.5. 2007 - pracovní setkání v Českých Budějovicích

26.3. 2007- 4.6. 2007 - kurz informační technologie (internetová komunikace)

7.3.2007, 12.4.2007, 10.5.2007 - cyklus přednášek „*Egon Schiele*“, „*Schwarzenberský kanál*“, „*Zapomenutá místa Šumavy*“

23.5.2007 - Egon Schiele , Český Krumlov

29.5.2007 - Egon Schiele, Vídeň

10.7. 2007- Schwarzenberský kanál, Šumava

20.-21.8. 2007 - zapomenutá místa Šumavy

5.11.2007 - zhodnocení a slavnostní ukončení programu, závěrečná prezentace projektu na Jihočeské univerzitě .

EU „e-LiLL“ – e-Learning in Later Life , 2006-2008

S cílem zmapovat a následně předložit informace o využívání informačních a komunikačních technologií v celoživotním vzdělávání, zejména v programech a aktivitách určených seniorům, vstoupila Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích do výzkumného projektu e-LiLL v roce 2006. Pět evropských partnerů (Česká republika, Španělsko, Finsko, Slovensko a Německo) ukončilo projekt v roce 2008.

Akademický rok 2007/2008 – 2009/2010

V akademickém roce 2007/2008 vstoupilo do nového (v pořadí již pátého) ročníku Univerzity třetího věku 65 účastníků. Přihlásili se ke studiu oboru „*Péče o člověka, ve zdraví, nemoci a tísní*“ rozvrženého do 6 semestrů s povinným vzděláváním v oblasti informačních a komunikačních technologií.

Dvoustupňový vzdělávací program U3V umožňoval účastníkům studijní plán utvářet, modifikovat a rozšiřovat, podílet se na vzdělávání a organizaci studentských konferencí U3V, prezentovat práce na internetových stránkách, účastnit se výuky na klinických pracovištích fakulty (Centrum Arpida, Dům pro seniory Máj a Hvízdal) a v neposlední míře využívat nabídky vzdělávacích kurzů Centra Univerzity třetího věku Jihočeské univerzity.

V oblasti projektových aktivit vzdělávací program umožňoval tutorům U3V podílet se přímo na realizaci projektů „*Ledovcová jezera Šumavy*“ (2008/2009) a „*Poutní a zmizelá místa Šumavy*“ (2009/2010) i na přípravě programů partnerství pro období let 2010-2012.

V roce 2009 předložila Jihočeská univerzita Národní agentuře Grundtvig žádost o přijetí projektu „EWA“- (Exceptional European Women in Older Age) s pěti evropskými partnery.

Výběr vzdělávacích příležitostí U3V v akademickém roce 2009/2010

Vzdělávací, výzkumný a projektový modul pro tutorů U3V

Výběrový modul pro úspěšné absolventy programů Univerzity třetího věku České republiky s předpoklady ke vstupu do vzdělávacích programů a grantových projektů rozšiřujících kompetence a možnosti k zapojení do společenského života (lektorské aktivity, činnosti v zájmových organizacích, dobrovolnictví, domovech pro seniory aj.).

Příprava seniorských týmů na vstup do projektových aktivit 2009-2010

Všeobecně vzdělávací blok. Pedagogická a odborná (předmětová) příprava tutorů U3V.

Příprava projektu EWA (Exceptional European Women in Older Age).

1-2semestrový modul. Předpokládaný počet účastníků :10 seniorů - tutorů, 2 studijní skupiny.

Garant : doc. PhDr. Jana Šemberová, CSc.

Zdravotně sociální fakulta JU, Centrum U3V

Výběrové vzdělávací moduly :

historické moduly

Muž a žena v dějinách. Gender v historické perspektivě.

Semestrový výběrový modul s výukou ve studovně Rukopisů a starých tisků ve Zlaté Koruně a Českém Krumlově

Garant : PhDr. Pavel Král, Ph.D., Mgr. Zdeněk Bezecný, Ph.D., PhDr. Ivo Cerman, Ph.D.

Filozofická fakulta JU, Historický ústav

zdravotnický modul

Péče o zrak

Semestrový výběrový modul. Katarakta (šedý zákal), glaukom (zelený zákal), sítnice, refrakční chirurgie, mýty a fámy.

Garant: prim. MUDr. Vladimír Chodura, Lexum, oční klinika

Zdravotně sociální fakulta JU, Centrum U3V

Vzdělávací kurzy :

Kurzy PC a dalších informačních a komunikačních technologií

Modulový systém kurzů zohledňující předpoklady a dovednosti začátečníků, mírně pokročilých, obeznámených uživatelů PC, pokročilých a znalých uživatelů i tvůrců a také „tutorů“. Umožňuje uživatelsky zvládat techniky digitální fotografie, tvorbu webových stránek, počítačové grafiky, zpracování zvuku a videa.

Základní, navazující a výběrové kurzy jsou semestrální, v kontinuální vzdělávání se mění v okamžiku, kdy seniorské týmy vstupují do projektových programů.

Garant : PaedDr. František Batysta

Zdravotně sociální fakulta JU

Centrum U3V JU

Jazykové kurzy

Angličtina a němčina jako prostředek komunikace

Základní, navazující a výběrové kurzy jsou semestrální. Poskytují kontinuální jazykovou výuku účastníkům celoživotního vzdělávání, konzultace a jazykové služby seniorským týmům a tutorům v projektových programech.

Garant: PaedDr. Jan Bláha, Mgr. Vladimír Kadlec

Zdravotně sociální fakulta JU, Centrum U3V

Klub absolventů U3V 1996/1997 – 2009/2010

Absolventi prvního uceleného programu U3V „Péče o člověka a jeho zdraví“ založili v roce 1996 Klub absolventů Univerzity třetího věku a dne 30.9. 1996 zahájili činnost úvodním soustředěním ve Vzdělávacím středisku Pedagogické fakulty JU v Tejmlově na Šumavě.

Vzdělávací program Klubu absolventů U3V nabízí již 15 let absolventům U3V program fakultativních přednášek s rozmanitou tematikou zaměřenou na ekologii, turistiku, zdravý životní styl a zdravou výživu, teologii, historii, finanční matematiku, biologii, genetiku, zdravotně, prevenci úrazů, pohybovou aktivitu, exkurzí (Výzkumný ústav rybářský Vodňany, Státní archiv Třeboň, Okresní státní archiv Č. Budějovice, město Český Krumlov – barokní divadlo, Evropské informační centrum a další).

Přednášky se konají pravidelně, dvakrát měsíčně pod patronací Zdravotně sociální a Teologické fakulty JU. Činnost Klubu absolventů U3V je pozoruhodná, příkladná je i nabídka vzdělávacích, společenských, kulturních i tělovýchovných aktivit.

Vybrané aktivity Klubu absolventů Univerzity třetího věku (1996 – 2010)

26.9.1997 - účast absolventů U3V na oslavě 10. výročí vzniku U3V na 1.LF UK

28.5.1997 - setkání členů Klubu absolventů JU se studenty USA, Kanady, Španělska a Německa v Praze

10.11.1998 - účast na slavnostním shromáždění k 5.výročí založení U3V na JU

25.11.1999 - aktivní účast na konferenci „ Mezinárodní rok seniorů 1999“

11.5. 2000 - návštěva Karolina, přijetí proděkanem 1. LF UK a viceprezidentem Asociace U3V v ČR

7.5. 2000 - účast na vzpomínkové akci k uctění památky umučených v Manthausenu - Praha

25.5. 2001 - účast na mezinárodním setkání seniorů pod záštitou Mezinárodní asociace pro kulturní výměny seniorů (Španělsko, Velká Británie)

29.9. 2004 - ustavení společného Klubu absolventů U3V JU (Zdravotně sociální a Teologické fakulty)

27.1.2005 - setkání členů Klubu s akademickými pracovníky Jihočeské univerzity

11.5. 2007- návštěva Hvězdárny v Českých Budějovicích, přednáška „Hvězdná obloha“ spojená s projekcí a exkurzí do kopule hvězdárny

10.6. 2008 - Setkání se zahraničními seniory U3V, Austrálie, Brazílie a Singapur

21.1. - 28.3. 2008 -přednáškový cyklus „Východní spiritualita“ (Teologická fakulta)

6.2. 2009 - přednáškový blok „Genetika na prahu třetího tisíciletí“

2005-2010 - Adopce dítěte na dálku (Indie)

V akademickém roce 2011/2012 bude uspořádána konference u příležitosti 15. výročí ustavení Klubu absolventů Univerzity třetího věku na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích.

4.2 Vzdělávací priority v časových údobích realizace Univerzity třetího věku na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích

První etapa (1992-1995) uceleného vzdělávacího programu univerzity třetího věku byla zaměřena především na výuku a plnění studijních povinností. Očekávání a představy účastníků univerzity třetího věku naplnil kvalitně sestavený harmonogram přednášek a jasně stanovené podmínky studia. Absolvování uceleného vzdělávacího programu univerzity třetího věku přimělo jeho účastníky k založení Klubu absolventů univerzity třetího věku.

Druhá etapa (1998-2001) uceleného vzdělávacího programu univerzity třetího věku byla rozdělena do dvou stupňů. První stupeň zahrnoval první a druhý ročník studia a byl zaměřen na výuku. Druhý stupeň představoval třetí a mimořádný čtvrtý ročník studia, ve kterém studenti absolvovali vzdělávací blok orientovaný na přípravu projektů a následně vstoupili do evropského projektu SoLiLL.

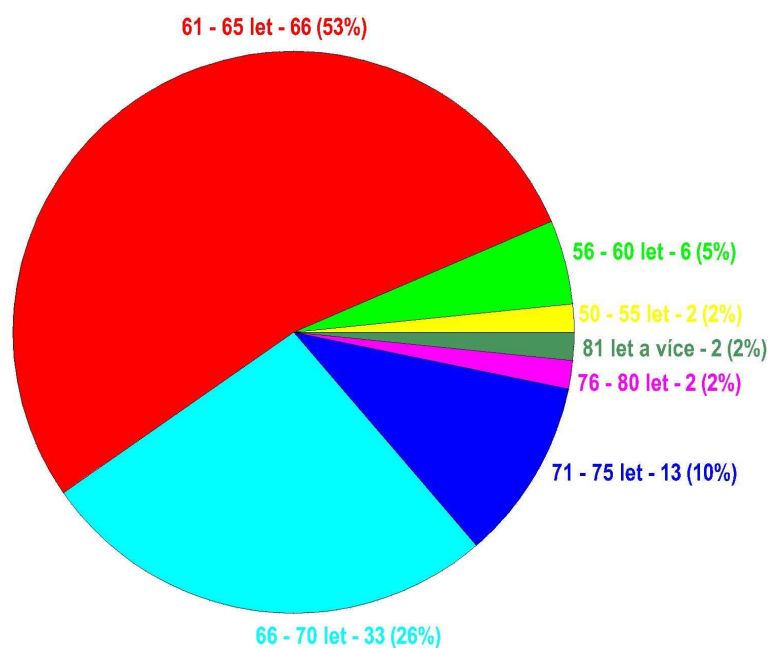
Ve třetí etapě (2001-2003) uceleného vzdělávacího programu měli jeho účastníci opět možnost volby k zapojení do projektových a mezigeneračních aktivit. Po ukončení tříletého cyklu univerzity třetího věku vstoupila výběrová skupina absolventů do navazujícího výběrového modulu „Kvalita života v pozdějším věku“.

Čtvrtou etapu (2004-2007) uceleného vzdělávacího programu výrazně ovlivnili tutoři zapojení v navazujícím výběrovém modulu „Kvalita života v pozdějším věku“. Prokázali schopnost samostatně připravit a realizovat projekty přeshraniční spolupráce v programech PHARE a INTERREG III A.

Pátá etapa (2007- 2010) uceleného vzdělávacího programu umožnila studentům univerzity třetího věku spolupodílet se na utváření studijního plánu a s ním souvisejících aktivit. Studenti využili široké nabídky vzdělávacích modulů a kurzů. Upřednostnili vzdělávání v oblasti informačních a komunikačních technologií a vstoupili do navazujícího modulu sestaveného z PC kurzů na různé uživatelské úrovni. Spolupodíleli se na přípravě projektu „EWA“- (Exceptional European Women in Older Age) určeného k realizaci s pěti evropskými partnery.

4.3 Spokojenost seniorů se vzděláváním ve vybraných programech Univerzity třetího věku v akademickém roce 2009/2010

Graf 1: Věková kategorie

Zdroj: Vlastní

Výzkumný tým tvořilo 124 respondentů, 111 žen a 13 mužů. V souboru bylo celkem 6 manželských párů. 66 respondentů bylo zastoupeno ve věkové kategorii 61-65 let, 33 v kategorii 66-70 let, 13 v kategorii 71-75 let, 6 účastníků v kategorii 56-60 let, 2 účastníci v kategorii 50- 55 let a 3 účastníci ve věkové kategorii 76-81 let. Nejpočetnější skupinu tvořily ženy ve věkové skupině 61-65 let a muži ve věkové skupině 71-75 let, nejstaršímu muži bylo 88 let.

95 respondentů uvedlo, že studují na univerzitě třetího věku od jednoho do pěti let, 24 respondentů více než 5 let, 5 respondentů dokonce 10 let, a to bez ohledu na zvolené vzdělávací programy, moduly a kurzy.

Vzdělávací programy realizované na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích jsou rozmanité a diferencované, liší se délkou, zaměřením, obsahem i organizací. Základní ucelený vzdělávací program „Člověk ve zdraví, nemoci a tísní“ je 6semestrový, zdravotně a sociálně zaměřený, s vymezenými studijními povinnostmi. V akademickém roce 2009/2010 absolvovalo ucelený program 51 účastníků.

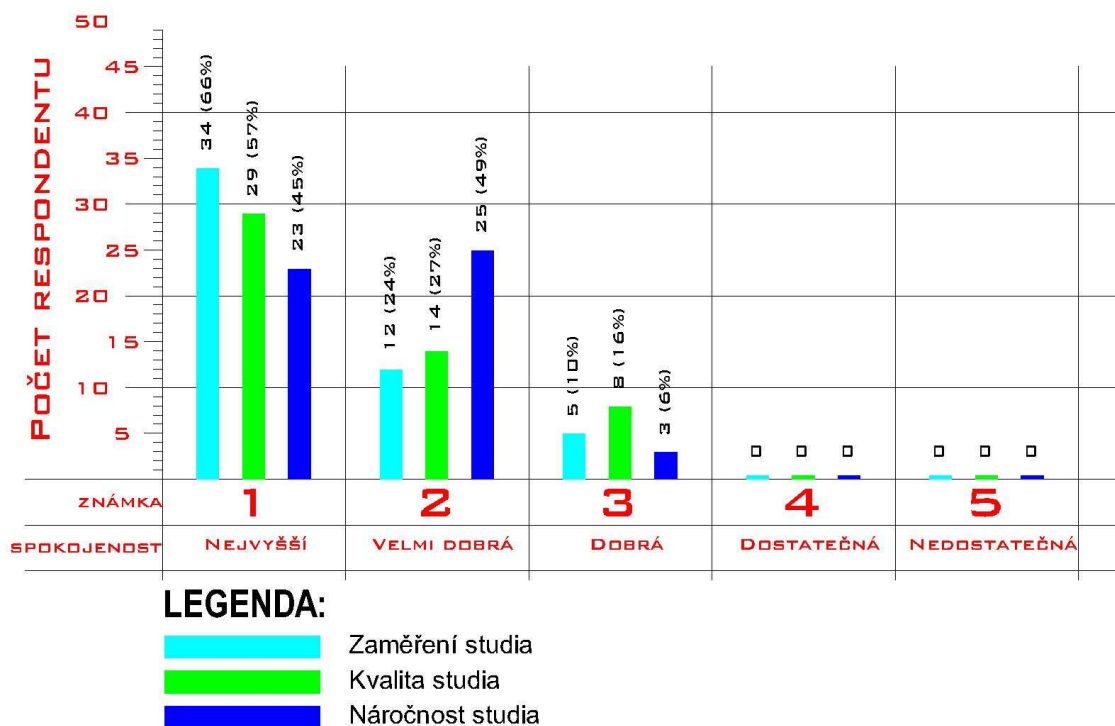
Výběrový vzdělávací modul „Historie a umělecké památky vybraných českých a evropských měst“ je 4semestrový, určený jedincům s hlubším zájmem o historii, umění a kulturu. Předpokládá se samostudium, bádání v archivech, podmínkou k získání osvědčení o účasti v kurzu je vypracování závěrečné práce a její obhajoby. V akademickém roce 2009/2010 ukončilo historický modul 42 absolventů Univerzity třetího věku.

Výběrový 2semestrový modul „Psychologie v každodenním životě“ zaměřený na komunikaci, společenské chování a kulturu absolvovalo v akademickém roce 2009/2010 celkem 31 účastníků. Zápisem do navazujícího modulu se rozhodli ve studiu pokračovat. S deklarováním zájmem o pokračování v navazujících a nových vzdělávacích programech, zejména realizovaných napříč univerzitou a s podporou PC a dalších informačních a komunikačních technologií vyjadřovali celkovou spokojenost se studiem. Předvýzkum realizovaný metodou rozhovoru s vybranými účastníky vzdělávacích programů spokojenost se studiem na U3V potvrdil.

Z dotazníkového šetření, jak hodnotí vzdělávání ve výše uvedených programech účastníci (resp. čerství absolventi Univerzity třetího věku), vyplynula následující zjištění :

Ucelený program“Člověk ve zdraví, nemoci a tísní“

Graf 2: Hodnocení obsahu studijního programu z hlediska zaměření, kvality a náročnosti

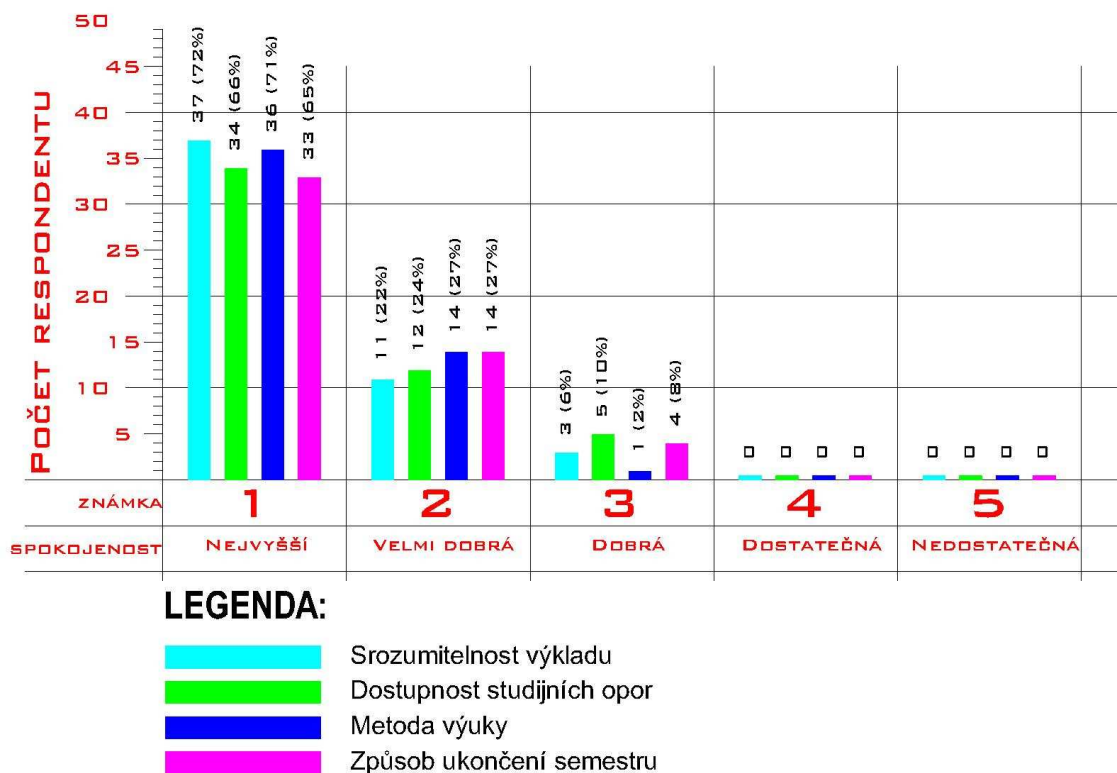

Zdroj: Vlastní

Zaměření studijního programu označilo 34 respondentů jako „výborné“, jako „velmi dobré“ 12 respondentů a jako „dobré“ 5 respondentů. Kvalitu programu označilo známkou „výborně“ 29 respondentů, 14 respondentů známkou „velmi dobře“ a 8 respondentů známkou „dobře“. Známkou „výborně“ hodnotilo náročnost obsahu studia 23 respondentů, 25 respondentů známkou „velmi dobře“, 3 respondenti známkou „dobře“.

Známkou „dostatečně“ a „nedostatečně“ respondenti při hodnocení obsahu studijního programu z hlediska zaměření, kvality ani z hlediska náročnosti obsahu programu neudělili.

Graf 3: Hodnocení pedagogické stránky studijního programu z hlediska srozumitelnosti výkladu, studijních opor, metod výuky a způsobu ukončení semestru

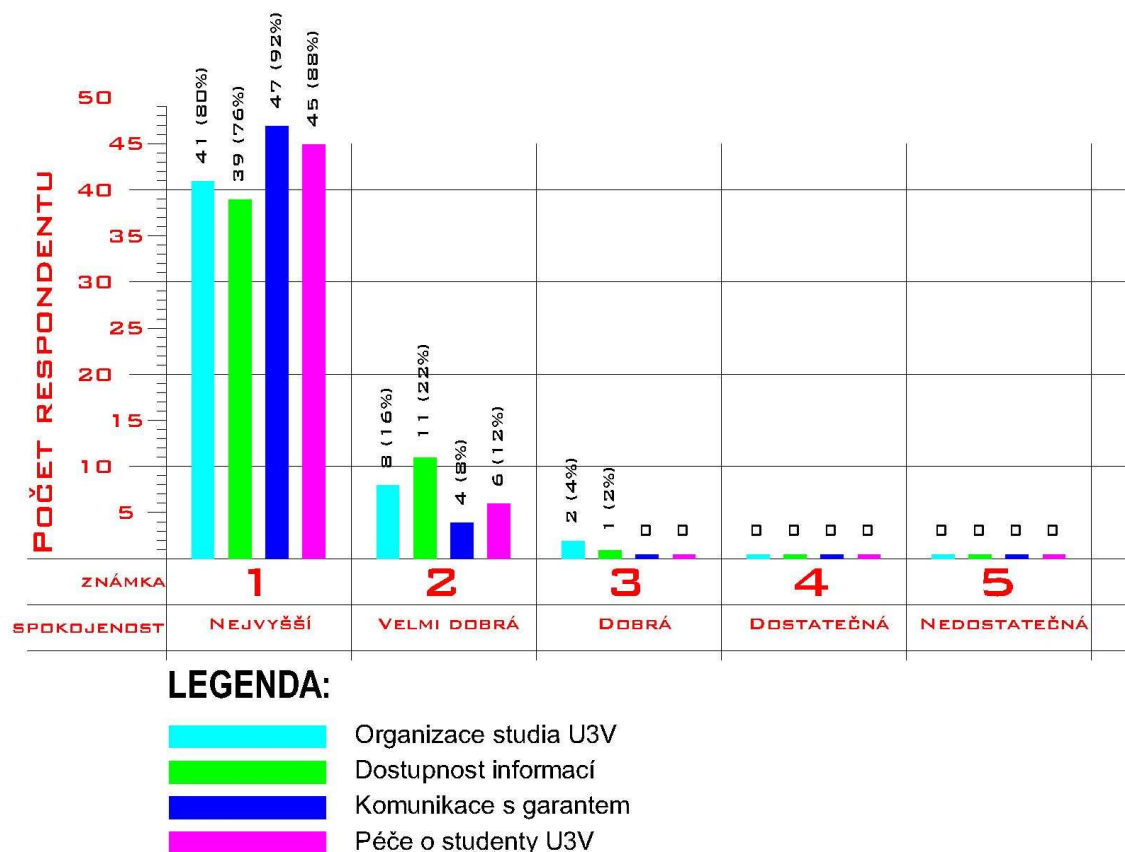

Zdroj: Vlastní

Srozumitelnost výkladu označilo 37 respondentů jako „výbornou“, jako „velmi dobrou“ 11 respondentů a jako „dobrou“ 3 respondenti. Dostupnost studijních opor označilo známkou „výborně“ 34 respondentů, 12 respondentů známkou „velmi dobře“ a 5 respondentů známkou „dobře“. Známkou „výborně“ hodnotilo metody výuky 36 respondentů, 14 respondentů známkou „velmi dobře“, 1 respondent známkou „dobře“. Způsob ukončení semestru hodnotilo známkou „výborně“ 33 respondentů, známkou „velmi dobře“ 14 respondentů a 4 respondenti známkou „dobře“.

Známku „dostatečně“ a „nedostatečně“ respondenti při hodnocení pedagogické stránky studijního programu z hlediska srozumitelnosti výkladu, studijních opor, metod výuky a způsobu ukončení semestru neudělili.

Graf 4: Hodnocení organizační stránky realizace studijního programu z hlediska organizace studia, dostupnosti informací, komunikace s garantem a péče o studenty

Zdroj: Vlastní

Organizaci studia U3V označilo 41 respondentů jako „výbornou“, jako „velmi dobrou“ 8 respondentů a jako „dobrou“ 2 respondenti. Dostupnost informací označilo známkou „výborně“ 39 respondentů, 11 respondentů známkou „velmi dobře“ a 1 respondent známkou „dobře“. Známkou „výborně“ hodnotilo komunikaci s garantem 47 respondentů a 4 respondenti známkou „velmi dobře“. Péči o studenty označilo 45 respondentů jako „výbornou, jako „velmi dobrou“ 6 respondentů.

Známku „dostatečně“ a „nedostatečně“ respondenti při hodnocení organizační stránky realizace studijního programu z hlediska organizace studia, dostupnosti informací, komunikace s garantem a péče o studenty neudělili.

Historický modul „Historie a umělecké památky vybraných českých a evropských měst“

Tabulka 1: **Hodnocení obsahu historického modulu z hlediska zaměření, kvality a náročnosti**

Obsah studijního modulu	Hodnocení obsahu studia								Celkem	
	1		2		3		4	5		
	[počet osob]	[%]	[počet osob]	[%]	[počet osob]	[%]			[počet osob]	[%]
zaměření	34	81,0	5	12,0	3	7,0	0	0	42	100
kvalita	27	64,0	10	24,0	5	12,0	0	0	42	100
náročnost	25	60,0	11	26,0	6	14,0	0	0	42	100

Legenda: 1 nejvyšší spokojenost, 2 velmi dobrá spokojenost, 3 dobrá spokojenost, 4 dostatečná spokojenost, 5 nespokojenost

Zdroj: *Vlastní*

Zaměření historického modulu označilo 34 respondentů jako „výborné“, jako „velmi dobré“ 5 respondentů a jako „dobré“ 3 respondenti. Kvalitu programu označilo známkou „výborně“ 27 respondentů, 10 respondentů známkou „velmi dobře“ a 5 respondentů známkou „dobře“. Známkou „výborně“ hodnotilo náročnost obsahu studia 25 respondentů, 11 respondentů známkou „velmi dobře“, 6 respondentů známkou „dobře“.

Známku „dostatečně“ a „nedostatečně“ respondenti při hodnocení obsahu historického modulu z hlediska zaměření, kvality a náročnosti neudělili.

Tabulka 2: **Hodnocení pedagogické stránky historického modulu z hlediska srozumitelnosti výkladu, studijních opor, metod výuky a způsobu ukončení semestru**

Pedagogická stránka modulu	Hodnocení pedagogické stránky								Celkem	
	1		2		3		4	5		
	[počet osob]	[%]	[počet osob]	[%]	[počet osob]	[%]			[počet osob]	[%]
srozumitelnost výkladu	30	72,0	9	21,0	3	7,0	0	0	42	100
dostupnost studijních opor	20	46,0	12	29,0	10	25,0	0	0	42	100
metody výuky	30	72,0	9	21,0	3	7,0	0	0	42	100
způsob ukončení semestru	19	45,0	14	34,0	9	21,0	0	0	42	100

Legenda:

1 nejvyšší spokojenost, 2 velmi dobrá spokojenost, 3 dobrá spokojenost, 4 dostatečná spokojenost, 5 nespokojenost

Zdroj: Vlastní

Srozumitelnost výkladu označilo 30 respondentů jako „výbornou“, jako „velmi dobrou“ 9 respondentů a jako „dobrou“ 3 respondenti. Dostupnost studijních opor označilo známkou „výborně“ 20 respondentů, 12 respondentů známkou „velmi dobře“ a 10 respondentů známkou „dobře“. Známkou „výborně“ hodnotilo metody výuky 30 respondentů, 9 respondentů známkou „velmi dobře“, 3 respondenti známkou „dobře“. Způsob ukončení semestru hodnotilo známkou „výborně“ 19 respondentů, známkou „velmi dobře“ 14 respondentů a 9 respondentů známkou „dobře“.

Známku „dostatečně“ a „nedostatečně“ respondenti při hodnocení pedagogické stránky historického modulu z hlediska srozumitelnosti výkladu, studijních opor, metod výuky a způsobu ukončení semestru neudělili.

Tabulka 3: Hodnocení organizační stránky realizace historického modulu z hlediska organizace studia, dostupnosti informací, komunikace s garantem a péče o studenty

Organizační stránka modulu	Hodnocení organizační stránky modulu								Celkem	
	1		2		3		4	5		
	[počet osob]	[%]	[počet osob]	[%]	[počet osob]	[%]			[počet osob]	[%]
organizace studia U3V	28	67,0	10	23,0	4	10,0	0	0	42	100
dostupnost informací	21	50,0	13	31,0	8	19,0	0	0	42	100
komunikace s garantem	31	74,0	7	16,0	4	10,0	0	0	42	100
péče o studenty U3V	25	60,0	12	28,0	5	12,0	0	0	42	100

Legenda: 1 nejvyšší spokojenost, 2 velmi dobrá spokojenost, 3 dobrá spokojenost, 4 dostatečná spokojenost, 5 nespokojenost

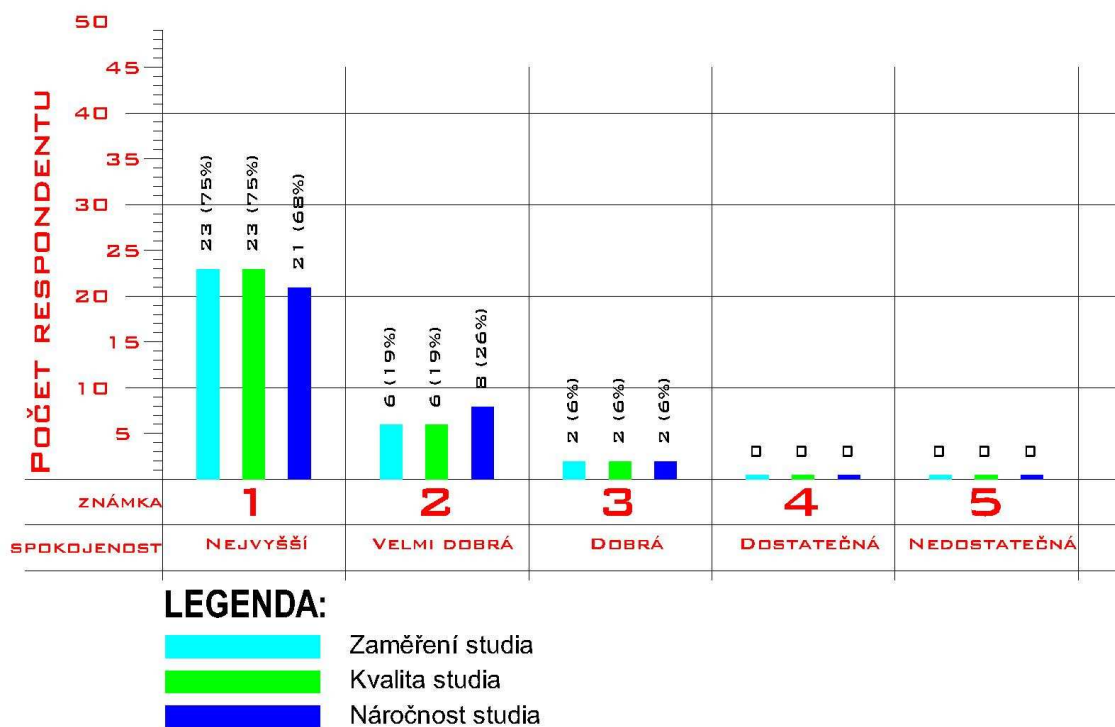
Zdroj: Vlastní

Organizaci studia U3V označilo 28 respondentů jako „výbornou“, jako „velmi dobrou“ 10 respondentů a jako „dobrou“ 4 respondenti. Dostupnost informací označilo známkou „výborně“ 21 respondentů, 13 respondentů známkou „velmi dobře“ a 8 respondentů známkou „dobře“. Známkou „výborně“ hodnotilo komunikaci s garantem 31 respondentů, 7 respondentů známkou „velmi dobře“ a 4 respondenti známkou „dobře“. Péči o studenty označilo 25 respondentů jako „výbornou, jako „velmi dobrou“ 12 respondentů a 5 respondentů jako „dobrou“.

Známku „dostatečně“ a „nedostatečně“ respondenti při hodnocení organizační stránky realizace historického modulu z hlediska organizace studia, dostupnosti informací, komunikace s garantem a péče o studenty neudělili.

Psychologický modul „Psychologie v každodenním životě“

Graf 5: Hodnocení obsahu psychologického modulu z hlediska zaměření, kvality a náročnosti

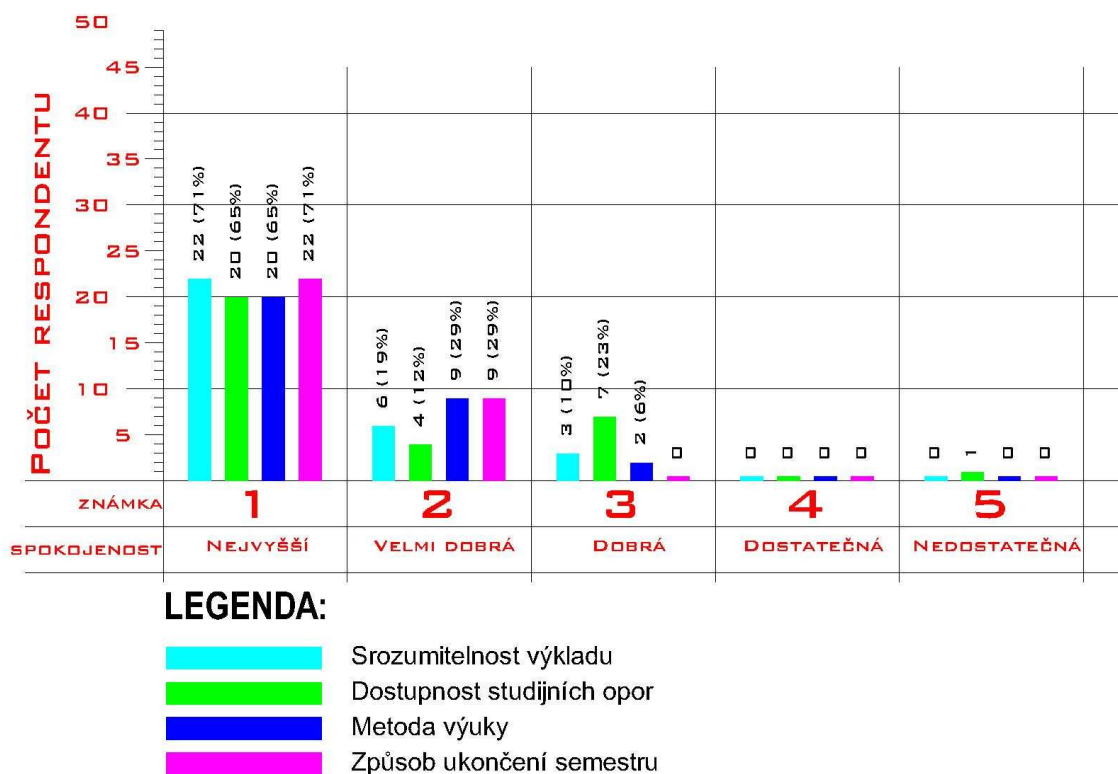

Zdroj: Vlastní

Zaměření psychologického modulu označilo 23 respondentů jako „výborné“, jako „velmi dobré“ 6 respondentů a jako „dobré“ 2 respondenti. Kvalitu programu označilo známkou „výborně“ 23 respondentů, 6 respondentů známkou „velmi dobře“ a 2 respondenti známkou „dobře“. Známkou „výborně“ hodnotilo náročnost obsahu studia 21 respondentů 8 respondentů známkou „velmi dobře“, 2 respondenti známkou „dobře“.

Známku „dostatečně“ a „nedostatečně“ respondenti při hodnocení obsahu psychologického modulu z hlediska zaměření, kvality a náročnosti neudělili.

Graf 6: Hodnocení pedagogické stránky psychologického modulu z hlediska srozumitelnosti výkladu, studijních opor, metod výuky a způsobu ukončení semestru

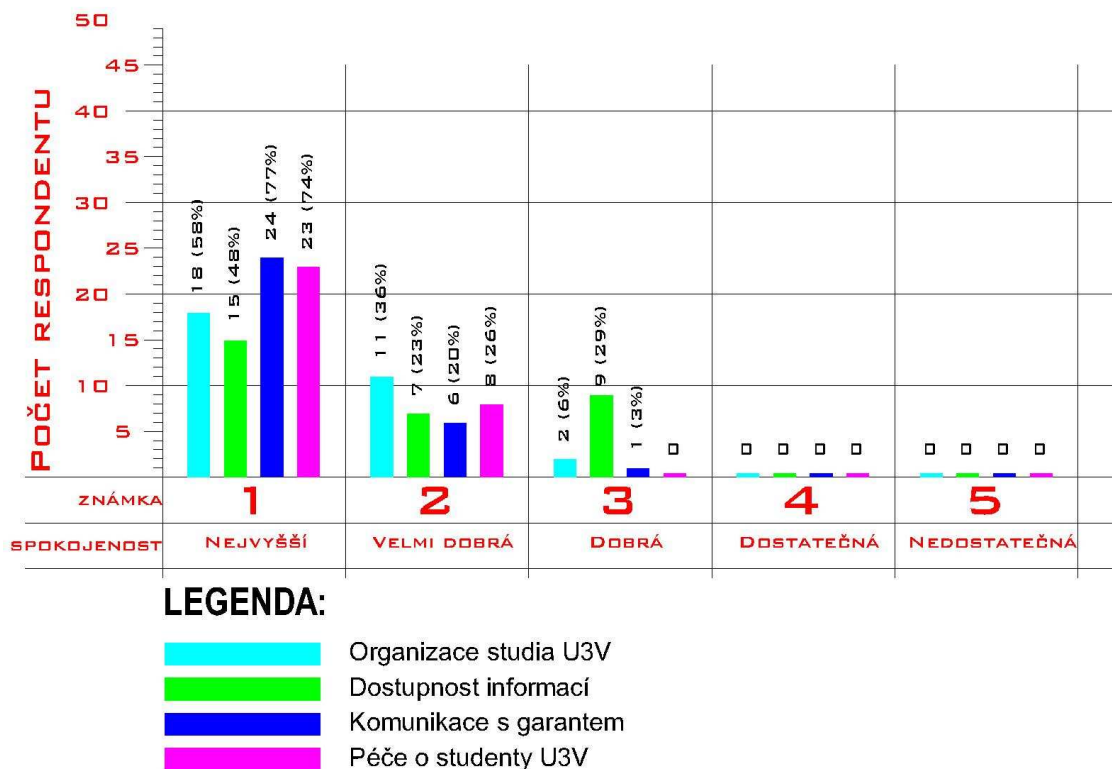

Zdroj: Vlastní

Srozumitelnost výkladu označilo 22 respondentů jako „výbornou“, jako „velmi dobrou“ 6 respondentů a jako „dobrou“ 3 respondenti. Dostupnost studijních opor označilo známkou „výborně“ 20 respondentů, 4 respondenti známkou „velmi dobře“ a 7 respondentů známkou „dobře“. Známkou „výborně“ hodnotilo metody výuky 20 respondentů, 9 respondentů známkou „velmi dobře“, 2 respondenti známkou „dobře“. Způsob ukončení semestru hodnotilo známkou „výborně“ 22 respondentů, známkou „velmi dobře“ 9 respondentů.

Známku „dostatečně“ a „nedostatečně“ respondenti při hodnocení pedagogické stránky psychologického modulu z hlediska srozumitelnosti výkladu, studijních opor, metod výuky a způsobu ukončení semestru neudělili.

Graf 7: Hodnocení organizační stránky realizace psychologického modulu z hlediska organizace studia, dostupnosti informací, komunikace s garantem a péče o studenty

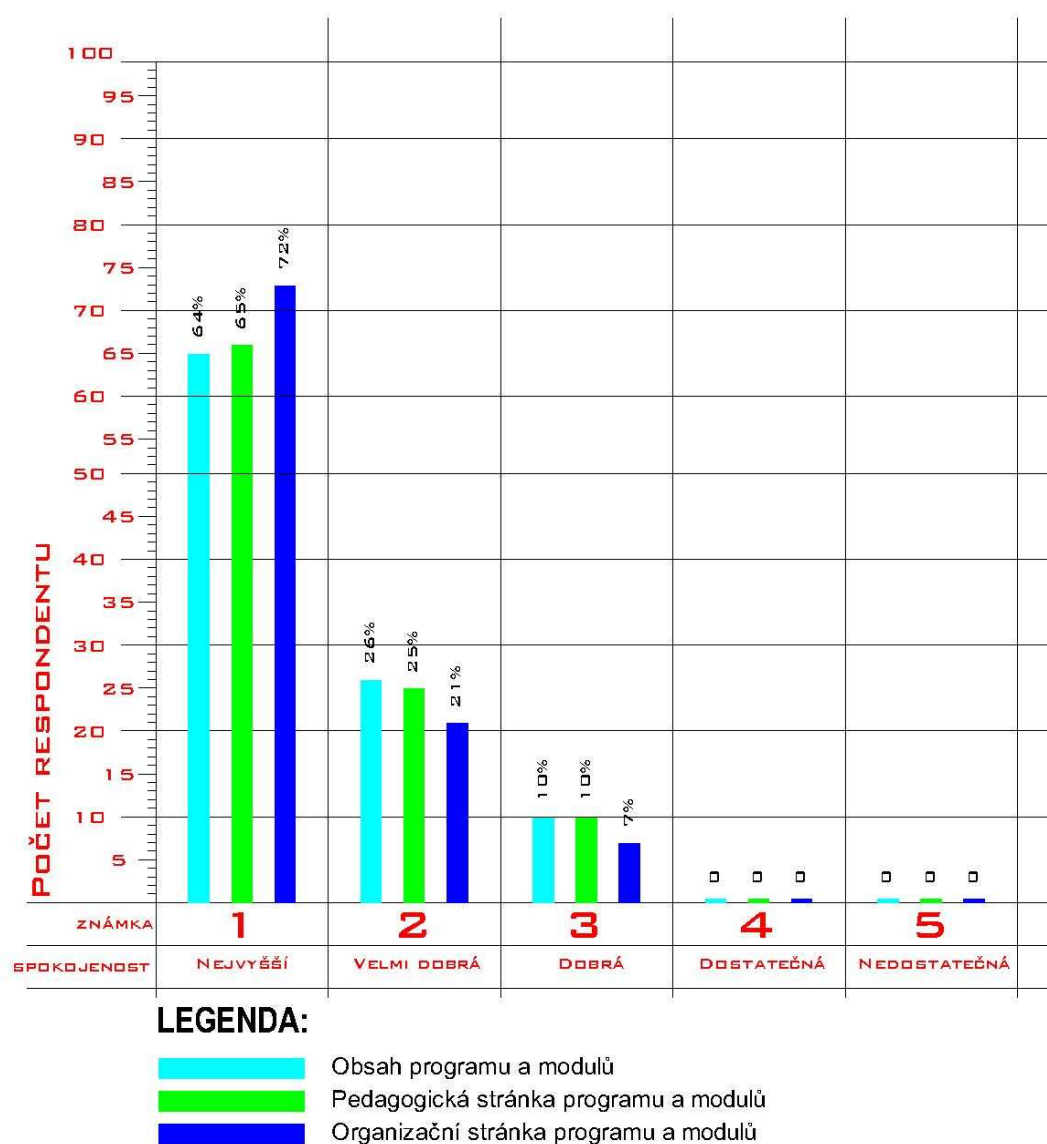

Zdroj: Vlastní

Organizaci studia U3V označilo 18 respondentů jako „výbornou“, jako „velmi dobrou“ 11 respondentů a jako „dobrou“ 2 respondenti. Dostupnost informací označilo známkou „výborně“ 15 respondentů, 7 respondentů známkou „velmi dobře“ a 9 respondentů známkou „dobře“. Známkou „výborně“ hodnotilo komunikaci s garantem 24 respondentů, 6 respondentů známkou „velmi dobře“ a 1 respondent známkou „dobře“. Péči o studenty označilo 23 respondentů jako „výbornou, jako „velmi dobrou“ 8 respondentů.

Známku „dostatečně“ a „nedostatečně“ respondenti při hodnocení organizační stránky realizace psychologického modulu z hlediska organizace studia, dostupnosti informací, komunikace s garantem a péče o studenty neudělili.

Graf 8: Celkové hodnocení vzdělávacího programu a modulů U3V

Zdroj: Vlastní

Vzdělávací program a vzdělávací moduly hodnotilo celkem 124 respondentů. Míru (stupeň) spokojenosti s obsahem, pedagogickou a organizační stránkou vyjádřili známkami 1-5, kde hodnocení 1 znamenalo nejvyšší spokojenost, 2 velmi dobrou, 3 dobrou spokojenost, 4 dostatečnou spokojenost a 5 nespokojenost.

S obsahem programu a modulů vyjádřilo 64 % respondentů nejvyšší spokojenost, 26 % respondentů ji hodnotilo jako velmi dobrou a 10 % respondentů jako dobrou spokojenost.

S pedagogickou stránkou programu a modulů vyjádřilo 65% respondentů nejvyšší spokojenost, 25 % respondentů ji hodnotilo jako velmi dobrou (2 velmi dobrá spokojenost) a 10 % respondentů ji hodnotilo jako dobrou (3 dobrou spokojenost).

S organizační stránkou programů a modulů vyjádřilo nejvyšší míru spokojenosti 72 % respondentů, 21% velmi dobrou spokojenost a 7 % dobrou spokojenost.

Žádný z respondentů nevyužil možnost hodnocení vzdělávacího programu a modulů stupni 4 dostatečná spokojenost a 5 nespokojenost.

5. Diskuze

V současné době díky rychle měnící se společnosti a tempu je nutné umožnit seniorské generaci přizpůsobit se a zorientovat v měnícím se světě. Důležité je udržet si dobrou duševní kondici, stanovit si cestu dalšího směru v životě, zůstat aktivním a nepodléhat negativním vlivům, které seniorský věk přináší. K aktivitě a udržení duševních, fyzických sil a sociálních kontaktů napomáhá vzdělávání. Řadu možností k realizaci poskytuje seniorům univerzita třetího věku.

Na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích vznikla Univerzita třetího věku při Zdravotně sociální fakultě v akademickém roce 1992/1993. Od ustavení v roce 1992 zrealizovala pět ročníků (cyklů) studijního oboru „Péče o člověka a jeho zdraví“ a „Člověk ve zdraví, nemoci a tísní“ a prošla v průběhu 18-ti leté existence intenzivním vývojem.

První ucelený 6-ti semestrový obor „Péče o člověka a jeho zdraví“ uskutečnila Zdravotně sociální fakulta JU v letech (1992-1995). V akademickém roce 1995/1996 vstoupili první absolventi do nově ustaveného Klubu absolventů U3V JU a možnosti seniorského vzdělávání včetně společenských aktivit mnozí z nich využívají dodnes. Současný Klub absolventů U3V Zdravotně sociální a Teologické fakulty čítá kolem 70 účastníků, Klub absolventů U3V v Písku cca 30 účastníků.

Vzdělávací programy „Péče o člověka a jeho zdraví“ a „Péče o člověka ve zdraví, nemoci a tísní“ realizované v rámci celoživotního vzdělávání jako programy univerzity třetího věku rozšířily první bakalářský a magisterský studijní obor „Péče o postižené děti, dospělé a seniory“ o mimořádné studium. Dnes již mají tradici, téma, zaměření i společný rámcový obsah a formu vzdělávání (prezenční, s přednáškami, semináři, exkurzemi a studijními soustředěními). Postupně rozšířily spektrum vzdělávání o projektové učení, učení výzkumem, učení v mezinárodních týmech a učení s pomocí informačních a komunikačních technologií (Šemberová, 2010).

U3V překročila rámec Jihočeské univerzity v roce 1998. Získala kontakty a podněty na zahraničních univerzitách a promítla je do nové koncepce vzdělávání. Strukturovala studijní program při zachování zdravotně sociální kontinuity, obohatila obsah o projektové učení. V roce 2000 úspěšně vstoupila do evropského programu

„SoLiLL“ s pěti seniorskými týmy. Výsledky kooperačního projektu prezentovala prostřednictvím Internetu v Ulmu (European Workshop „Learning together over the Internet“ (2000 a 2001), v italské Vicenze (2001) a na Jihočeské univerzitě u příležitosti 10. výročí U3V na konferenci s mezinárodní účastí zástupců seniorského vzdělávání v Evropě. Evropská dimenze vzdělávání významně ovlivnila vývoj U3V a dala podnět dalšímu jejímu směřování (Šemberová, 2005).

Nově koncipovaný obor U3V „Člověk ve zdraví, nemoci a tísní“ rozšířila v akademickém roce 2001/2002 o výzkumný modul „Kvalita života v pozdějším věku“. Ústředním výzkumným tématem se stala „Kvalita života seniorů v ústavním zařízení“, cílem posouzení kvalita života seniorů v institucionálním zařízení městského a venkovského typu. Závěrečné reference o projektu včetně prezentací absolventských prací zazněly na „2. konferenci Univerzity třetího věku JU“ dne 24.11. 2004. Současně zde byl představen první navazující výběrový modul U3V pro „tutory“, absolventy univerzit třetího věku České republiky.

Vzdělávání „tutorů U3V“, zcela ojedinělé v České republice, se stalo dalším významným fenoménem seniorského vzdělávání na Jihočeské univerzitě. Jedná se o vzdělávání sociální (1) a kulturně poznávací (2) realizované v rámci přeshraniční spolupráce. Podmínkou vstupu do „tutorského“ programu je schopnost pracovat v týmu a řešit úkoly vytýčené v národních a evropských projektech (NROS, Grundtvig, Phare, CBC, Interreg). Cílem vzdělávání se stala příprava tutorů na pokračující činnost a aktivity v nejrůznějších oblastech a organizacích společenského života.

O kvalitě a intenzitě tutorských programů svědčí realizované evropské projekty : „Žít aktivně s přáteli na obou stranách hranice“(2004-2005), „Nová setkání s přáteli na obou stranách hranice“ (2005-2006) a „Osobnosti a místa česko-rakouského pohraničí, které spojuje společná historie a současnost“ (2006-2007) a „e-LiLL“ –Learning in Later Life (2006-2008).

V akademickém roce 2007/2008 vstoupilo do 6-ti semestrového oboru „**Člověk ve zdraví, nemoci a tísní**“ současných 65 účastníků. Obor si zachoval zdravotně sociální orientaci, zvýšil akcent na sebeřízené učení s podporou nových informačních a komunikačních technologií. Rozvoj počítačové a funkční gramotnosti posílil vnitřním

systemem výuky (diferencovaným na základě aktuální schopnosti a dovednosti seniorů zvládat Internet, digitální fotografii, webové stránky, program „Spolužáci“, e-learning aj.), propustností a návazností kurzů významně podpořil individuální aktivitu účastníků, rozšířil možnosti vzájemné komunikace, skupinové a týmové práce. Průběžné výstupy účastníků, tzv. monitorovací údaje (webové stránky, prezentace prací, studentské konference U3V, obhajoby závěrečných prací a další) potvrdily další posun ve vývoji U3V na JU (Šemberová, 2009). Senioři už dnes plánují volbu a využití možnosti z široké nabídky vzdělávacích příležitostí pro akademický rok 2010/2011. Úspěšní absolventi U3V se připravují na vstup do evropského projektu „EWA“ (2010-2011).

Významný nárůst počtu vzdělávacích programů, modulů a kurzů a počtu jejich účastníků nastal v akademickém roce 2007/2008, kontinuální nárůst poptávky po seniorském vzdělávání lze doložit údaji z následujících roků. V akademickém roce 2009/2010 bylo na Jihočeské univerzitě realizováno celkem 33 vzdělávacích programů, modulů a kurzů U3V pro 1 125 účastníků.

Soubor 124 respondentů tvořili účastníci uceleného vzdělávacího programu a dvou zájmových vzdělávacích modulů realizovaných na Zdravotně sociální fakultě JU v akademickém roce 2009/2010 za účelem hodnocení vzdělávání a vyjádření stupně (míry) spokojenosti s obsahovým a pedagogickým zaměřením, administrativním a organizačním zajištěním výše uvedeného vzdělávacího programu a dvou vzdělávacích modulů. Míru (stupeň) osobní spokojenosti se vzděláváním a zprostředkovaně i shodu vlastního očekávání s danou realitou označovali respondenti na hodnotící stupnici známkami 1-3, (známku 4 a 5 vyjadřující dostatečnou či dokonce nespokojenost nikdo z respondentů neudělil).

Výsledky hodnocení vzdělávacího programu a modulů U3V a celkové osobní spokojenosti s jejich obsahem, pedagogickým a organizačním zaměřením vyjádřili respondenti celkem pregnatně. Nejvyšší stupeň spokojenosti s obsahem vyjádřilo 64 % respondentů, 26 % ji hodnotilo jako velmi dobrou a 10 % respondentů ji zhodnotilo známkou 3, tj. jako „dobrou“. S pedagogickou stránkou programu a modulů vyjádřilo nejvyšší míru spokojenosti 65% respondentů, 25 % ji hodnotilo jako velmi dobrou (2 velmi dobrá spokojenost) a 10 % respondentů jako dobrou (3 dobrou spokojenost). S

organizační stránkou programů a modulů vyjádřilo nejvyšší míru spokojenosti 72 % respondentů, 21% ji hodnotilo známkou 2 jako velmi dobrou spokojenost a 7 % respondentů jako dobrou spokojenost. Nikdo z respondentů opět možnost hodnocení vzdělávacího programu a modulů stupni 4 a 5 nevyužil. (graf č. 8)

Přestože je ucelený program obsahově náročnější a vyžaduje od účastníků vzdělávání vyšší studijní úsilí a zapojení ve srovnání s moduly výběrových zájmových a navazujících kurzů propojených s ukázkami případových studií, exkurzemi a terénní výukou atd. je hodnocen velmi pozitivně. Vysoká míra spokojenosti je spojována s obsahem a metodami výuky, srozumitelností výkladu, dostupností studijních opor, s možnostmi využívání fakultní knihovny a téměř 100% spokojenost respondentů je vyslovena s organizací U3V na Zdravotně sociální fakultě JU. Vysoké hodnocení organizační stránky vzdělávání je odezvou na pravidelnou a vstřícnou komunikaci s garanty U3V, odbornou referentkou Katedry psychologie a speciální pedagogiky, pod jejíž gesci univerzita třetího věku náleží, na předávání informací prostřednictvím internetového portálu a na podporu a realizaci doprovodných aktivit po celou dobu realizace vzdělávacího programu.

Zájmové vzdělávací moduly „*Historie a umělecké památky vybraných českých a evropských měst*“ a „*Psychologie v každodenním životě*“ zvyšují atraktivnost vzdělávací nabídky U3V. Dokládá to nejen hodnocení účastníků a respondentů, ale i trvalý převis zájemců o vzdělávání v oblasti historie a psychologie.

Zaměření historického modulu díky atraktivitě tématu spojilo 93 % respondentů s vysokou mírou spokojenosti. Vysokou míru spokojenosti vyjádřilo při hodnocení kvality obsahu a náročnosti studia. Pedagogickou stránku z hlediska srozumitelnosti výkladu a vzdělávacích metod hodnotilo 93 % respondentů známkou 1 a vyjádřilo s ní vysokou mírou spokojenosti, dostupnost studijních opor hodnotilo 54% respondentů jako velmi dobrou až dobrou. Důvodem nižšího hodnocení je patrně menší dostupnost odborných, často úzce frekventovaných historických dokumentů potřebných ke studiu a možná i skutečnost, že omezený přístup k nim prožívali účastníci jako problémový právě v době, kdy zpracovávali závěrečné práce. Odborné zázemí, technické vybavení U3V, dobrou komunikaci se studenty promítlo do hodnocení organizace historického

modulu téměř 90% respondentů (vyjádřením nejvyšší a velmi dobré spokojenosti s organizační stránkou vzdělávání).

Psychologický modul hodnotili respondenti rovněž pozitivně. 94 % respondentů hodnotilo obsah a zaměření modulu známkou 1, s modulem vyjádřili nejvyšší stupeň osobní spokojenosti. Do výsledků hodnocení pedagogické stránky psychologického modulu zahrnuli didaktické a metodické zřetele výuky, srozumitelnost a atraktivnost výkladu, dostupnost studijních materiálů a opor včetně možností získávání informací přes Internet i konečně „netradiční“ způsob ukončení semestru.

Organizační stránku psychologického modulu ohodnotilo 90 % respondentů známkou 1 až 2. „Noví“ účastníci modulu realizovaného v programu U3V prožívali menší dostupnost předávaných informací. Vzhledem ke skutečnosti, že frekventanty krátkodobých a navazujících zájmových programů jsou i „noví“ účastníci U3V (nejen frekventanti paralelně probíhajících kurzů a dokonce i absolventi ucelených programů), mohou pociťovat nižší dostupnost organizačních pokynů a informací a považovat je za námět ke zlepšení realizace modulu.

Závěrem lze potvrdit úspěšnost realizace programů univerzity třetího věku na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích a její Zdravotně sociální fakultě. Dokládá to i hodnocení vybraných vzdělávacích programů respondenty empirického šetření realizovaného v akademickém roce 2009/2010.

6. Závěr

Univerzita třetího věku na Jihočeské univerzitě poskytuje seniorům všeobecné, zájmové a neprofesní vzdělávání na vysokoškolské úrovni. Nabízí alternativní možnosti a přístupy ke vzdělání, disponuje progresivními metodami a technikami vzdělávání, má vysoce profesionální tým pedagogů a lektorů a zázemí vybavené počítači a internetovou studovnou.

V průběhu 18leté existence zaznamenala U3V kvalitativní i kvantitativní rozvoj. Studijní programy, moduly a kurzy zasadila do stabilní nabídky celoživotního učení při zachování ideového zaměření i rámcového obsahu, realizuje prezenční formu studia, spektrum metod postupně rozšiřuje o projektové učení, učení výzkumem, učení v mezinárodních týmech a učení s pomocí informačních a komunikačních technologií.

Hodnocení uceleného vzdělávacího oboru „*Člověk ve zdraví, nemoci a tísní*“ a vzdělávacích modulů „*Historie a umělecké památky vybraných českých a evropských měst*“ a „*Psychologie v každodenním životě*“ realizované respondenty empirického šetření v akademickém roce 2009/2010 a prezentované v předkládané bakalářské práci dokumentuje jednu etapu seniorského vzdělávání. Poskytuje pozitivní výpověď o Univerzitě třetího věku na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích a současně předkládá podněty náměty k dalšímu rozvoji.

7. Seznam použitých zdrojů

1. HUČÍN, J. Překonávat překážky není těžké. In. *Psychologie dnes*. Praha, 2003. ročník 9, č.3., s. 9. ISSN 1212-9607
2. KLEVETOVÁ, D- DLABALOVÁ, I. *Motivační prvky při práci se seniory*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2008. 208 s. ISBN 978-80-247-2169-9.
3. LANGMAJER, J.- KREJČÍROVÁ, D. *Vývojová psychologie*. 2. aktualizované vyd. Praha: Grada Publishing, 2006. 368 s. ISBN 80-247-1284-9.
4. MÜHLPACHR, P.- STANÍČEK, P. *Geragogika pro speciální pedagogy*. Brno: Masarykova Univerzita, 2001, s. 29. ISBN 80-210-2510-7.
5. Národní program přípravy na stárnutí na období let 2008-2012. [online] poslední revize 1.8.2008 [cit.2010-05-02] Dostupné z <<http://www.noviny-mpsv.cz/cs/5045>>
6. PRŮCHA, J.- WALTEROVÁ, E. *Pedagogický slovník*. 4. aktualizované vyd. Praha: Portál, 2003. 322 s. ISBN 80-7178-772-8.
7. ŘÍČAN, P. *Cesta životem*. 2. přepracované vyd. Praha: Portál, 2004. 390 s. ISBN 80- 7178-829-5.
8. SHROMÁŽDILOVÁ, L. *Internetový zpravodaj Asociace třetího věku*[online]. 26.2. 2007 [cit. 2007-04-08] Dostupný z: <<http://au3v.vutbr.cz/>>
9. SHROMÁŽDILOVÁ, L. *Evropská federace studujících seniorů na univerzitách (EFOS)* [online]. [cit.2010-05-03] Dostupné z <<http://www.lli.vutbr.cz/aktuality-1174637094>>.
10. SLÍPKA, J. Vývoj českých „Univerzit třetího věku“. In. *Vzdělávání seniorů na vysokých školách v České republice 2004*. České Budějovice: ZSF JU, 2004. s.18-20. ISBN 80-7040-746-8.
11. STUART-HAMILTON, I. *Psychologie stárnutí*. 1. vyd. Praha: Portál, 1999. 319 s. ISBN 80-7178-274-2.
12. SUCHÁNKOVÁ, I. Nabídka vzdělávacích příležitostí pro aktivní seniory Univerzity třetího věku na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích v akademickém roce 2008/2009. In. *Problematika generace 50 plus*. České Budějovice: ZSF JU, 2009., s. 26-27. ISBN 978-80-7394-187-1.

13. ŠEMBEROVÁ, J. Univerzita třetího věku jako součást celoživotního vzdělávání v České republice 2004. In. *Vzdělávání seniorů na vysokých školách v České republice 2004*. České Budějovice: ZSF JU, 2004, s.21-23. ISBN 80-7040-746-8.
14. ŠEMBEROVÁ, J. Univerzita třetího věku na Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. In. *Vzdělávání seniorů na vysokých školách v České republice 2004*. České Budějovice: ZSF JU, 2004, s.73-77. ISBN 80-7040-746.
15. ŠEMBEROVÁ, J. Education of seniors and heir participation in European project activities. In. *European Conference –Learning in Later Life* . Otzenhausen: European Academy, 2005, s. 14.
- 16.ŠEMBEROVÁ, J. Univerzity třetího věku na vysokých školách. Verlag Dashöfer, 2009, ISSN 1214-6161.
17. ŠEMBEROVÁ, J. Možnosti a perspektivy seniorského vzdělávání. *Kontakt*, 2009, roč. 11, č.2, s. 485-487. ISSN 1212-4117.
18. ŠPATENKOVÁ, N. Edukace seniorů na Univerzitě Palackého v Olomouci. In. *Vzdělávání seniorů na vysokých školách v České republice 2004*. České Budějovice: ZSF JU, 2004, s. 86-89. ISBN 80-7040-746.
19. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie II*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, 2007. 461 s. ISBN 978-80-246-1318-5.
20. *Český statistický úřad* [online]. [cit.2010-04-03]. Dostupné z: < <http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/publ/4019-09-2008> >
21. ZAVÁZALOVÁ, H. *Vybrané kapitoly ze sociální gerontologie*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0326-8.

8. Klíčová slova

Aktivita seniorů, vzdělávací program, stárnutí, Univerzita třetího věku, vzdělávání seniorů

9. Přílohy

Seznam příloh

Příloha č. 1
Dotazník

Příloha č. 2
Harmonogram uceleného vzdělávacího programu „Člověk ve zdraví, nemoci a tísní“
akademický rok 2009/2010

Příloha č. 3
Harmonogram výběrového vzdělávacího programu „Historie a umělecké památky
vybraných českých a evropských měst“ - akademický rok 2009/2010

Příloha č. 4
Harmonogram výběrového vzdělávacího programu Psychologie v každodenním životě
akademický rok 2009/2010

Příloha č. 5
Nabídka vzdělávacích aktivit ZSF JU 2009/2010

Příloha č. 6
Poster – vzdělávací aktivity 2007/2008

Příloha č. 7
Harmonogram studijního modulu 1 „Životní styly a životní prostory v Evropě“
2000/2001

Příloha č. 8
Harmonogram studijního modulu 2 „Životní styly a životní prostory v Evropě“
2001/2002

Příloha č. 9
Fotografie

Příloha č. 1

Dotazník pro absolventy Univerzity třetího věku na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích

České Budějovice 4.3. 2010

Vážení absolventi univerzity třetího věku,

dovoluji si Vás oslovit a zdvořile požádat o hodnocení vzdělávacího programu „Člověk ve zdraví, nemoci a tísní“, („Historie a umělecké památky vybraných českých a evropských měst“, „Psychologie v každodenním životě“) a vyjádření spokojenosti s jeho obsahem, pedagogickým zaměřením a organizací. V předloženém dotazníku je 10 otázek a varianty možných odpovědí. Z nabídnutých odpovědí volte vždy jen jednu.

I. Osobní (identifikační) údaje účastníka U3V

1. Jméno a příjmení

V případě, že nechcete uvést jméno a příjmení, na otázku č.1.neodpovídejte.

2.Věk, věková kategorie

50 -55 56 -60 61 – 65 66 – 70 71 – 75 76 – 80 81 a více

3.Uved'te, jste-li

Muž Žena

4. Jak dlouho jste účastníkem seniorského vzdělávání (U3V) celkem :

5. Absolvoval(a) jste před vstupem na Zdravotně sociální fakultu v Českých Budějovicích Univerzitu třetího věku na jiné univerzitě v České republice?

Ano Ne

Uved'te, na které univerzitě a v jakém čase (časovém období) :

6. Absolvoval(a) jste Univerzitu třetího věku ještě na jiné fakultě Jihočeské univerzity než na Zdravotně sociální?

Ano Ne

Uveďte, na které fakultě a v jakém čase (období):

7. Co pro Vás znamená, když se řekne Univerzita třetího věku?

II. Studijní údaje

Univerzita třetího věku : Jihočeská univerzita

Obor : Člověk ve zdraví, nemoci a tísni
 Historie a umělecké památky vybraných českých a evropských měst
 Psychologie v každodenním životě

Garant oboru : doc. PhDr. Jana Šemberová, CSc.

Garant studia : Ilona Suchánková

Evaluace (hodnocení) studia

8. Jak hodnotíte obsah studia z hlediska:

a) zaměření (skladby předmětů, přednášek a dalších aktivit)

a) kvality studia

c) náročnosti studia

1 2 3 4 5

Při hodnocení známkujte jako ve škole

(1-nejvyšší spokojenost, 2-velmi dobrá spokojenost, 3-dobrá, 4-dostatečná spokojenost, 5-nespokojenost).

9. Jak hodnotíte pedagogickou stránku studia z hlediska :

- a) srozumitelnosti výkladu
- b) dostupnosti studijních textů, využívání knihovního fondu, počítačových učeben, individuálních a skupinových konzultací aj.
- c) metod výuky (přednášky, semináře, konference, exkurze aj.)
- d) způsobu ukončení semestrů (vyhodnocení prací, studijní soustředění, semestrální a závěrečné práce a jejich obhajoba aj.)

1 2 3 4 5

Při hodnocení studia známkujte jako ve škole:
(1-nejvyšší spokojenost, 2-velmi dobrá spokojenost, 3-dobrá, 4-dostatečná spokojenost, 5-nespokojenost).

III. Administrativní a organizační údaje

10. Jak hodnotíte

- a) organizaci programu U3V a dalších aktivit spojených se vzděláváním (studijní soustředění, společenské aktivity aj.)
- b) dostupnost informací předávaných studentům U3V
- c) způsob a kvalitu komunikace s garantem a odbornou referentkou seniorského vzdělávání U3V)
- d) péči o studenty U3V

1 2 3 4 5

Při hodnocení známkujte jako ve škole
(1-nejvyšší spokojenost, 2-velmi dobrá spokojenost, 3-dobrá, 4-dostatečná spokojenost, 5-nespokojenost)

Celkové hodnocení (otevřené otázky)

Splnilo studium na U3V Vaše očekávání ?

Jaká doporučení k případnému zkvalitnění vzdělávacího programu nebo modulů U3V navrhuje?

Domníváte se, že nabídka vzdělávacích příležitostí pro seniory na Jihočeské univerzitě je dostatečně široká a zajímavá?

Plánujete další aktivity po ukončení studia U3V na Jihočeské univerzitě?

Hodláte pokračovat v Klubu absolventů Univerzity třetího věku?

Příloha č. 2

Vzdělávací program univerzity třetího věku (U3V)

J i h o č e s k á u n i v e r z i t a v Č e s k ý c h B u d ě j o v i c í c h

Akademický rok 2009/2010, 3. ročník, 5.semestr

Učebna: objekt Vltava, J. Boreckého 27, přednáškový sál G, 2. poschodí, čtvrtek 9,00-12,00 hod.

Studijní obor : *Člověk ve zdraví, nemoci a tísní*

Vyučující

17. - 18. 9. 2009

Studijní soustředění
Nové Hutě na Šumavě

doc. PhDr. Jana Šemberová, CSc.
doc. PhDr. Jirí Jankovský, Ph.D.

8. 10. 2009

Výživa-výživové poradenství

MUDr. Miluše Kotalíková

22. 10. 2009

Civilizační nemoci a podpora zdraví

MUDr. Květoslava Kotrbová, Ph.D

5. 11. 2009

Kvalita života
Onemocnění a jeho vliv na kvalitu života

doc. MUDr. Petr Petr, Ph.D.

12. 11. 2009

Multikulturní ošetřovatelství

Mgr. Dita Nováková

26. 11. 2009

Rozvojová spolupráce a humanitární pomoc

Mgr. Veronika Šimečková

3. 12. 2009

Náhradní rodinná péče

Mgr. et Bc. Pavel Kopta

14. 1. 2010

Terapeutická práce s rodinným systémem

PhDr. Vlastimila Urbanová

21. 1. 2010

Prevence mimořádných událostí

Ing. Ladislav Karda

28. 1. 2010

Emergenční psychologie a krizová intervencí

Mgr. Václav Šnorek

Legenda :

Studijní soustředění (1, 2) : zápočet.

Zapsané přednášky : 4, 5, 8,9, 10,11

Zápočet : anotace závěrečné práce, registrace tématu

Tematický okruh : Kvalita života v pozdějším věku, individuální téma

Požadavky ke splnění podmínek : rozsah učební látky, doporučená literatura.

Akademický rok 2009/2010, 3. ročník, 6 semestr

Studijní program : **Univerzita třetího věku**

Studijní obor : **Člověk ve zdraví, nemoci a tísní**

Vyučující

18. 2. 2010

Veřejné zdravotnictví

MUDr. Vladimír Vurm, CSc.

4. 3. 2010

Ekonomie veřejného sektoru

Ing. Jan Molek, CSc.

11. 3. 2010

Etika ve zdravotnictví

doc. MUDr. Jiří Šimek, CSc.

25. 3. 2010

Religionistika v pomáhajících profesích

Mgr. et Mgr. Ondřej Doskočil

15. 4. 2010 a 22. 4. 2010

Ucelená rehabilitace. ARPIDA

doc. PhDr. Jiří Jankovský, Ph.D.

Systém a organizace služeb v pobytových zařízeních
pro seniory. Domov pro seniory Máj

Mgr. Dagmar Dvořáčková

29. 4. 2010

Začlenění znevýhodněných osob do života obce
a komunity. Domov sv. Anežky

Mgr. Jan Šesták

13. 5. 2010

Integrativní speciální pedagogika

Mgr. Zdeněk Toušek

27. 5. 2010

Rozprava, obhajoba závěrečné práce (1)

doc. PhDr. Jana Šemberová, CSc.
doc. PhDr. Jiří Jankovský, Ph.D.

14. 6. 2010

Rozprava, obhajoba závěrečné práce (2)

doc. PhDr. Jana Šemberová, CSc.
doc. PhDr. Jiří Jankovský, Ph.D.

2. 7. 2010

Slavnostní ukončení programu U3V

Předání osvědčení.

Legenda :

Zapsané přednášky : 1-10.

Zápočet : závěrečná ročníková práce.

Zápočet : kurz PC základní, výběrový.

Tematický okruh : Kvalita života aktivních seniorů

Zkouška : prezentace zvoleného tématu (okruhu) ve studijních skupinách.

Požadavky ke splnění zápočtu a zkoušky : rozsah učební látky, doporučená literatura.

●●● UNIVERZITA TŘETÍHO VĚKU

Historický modul univerzity třetího věku 2009/2010

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Historie : Úvod do pomocných věd historických

Garant : PhDr. Jiří Chvojka

1. **20. 10. 2009**
Česká jména a příjmení
2. **27. 10. 2009**
Ze starých matrik a o rodokmenu
Z našich hřbitovů
3. **1. 11. 2009 (neděle)**
Vycházka na Staroměstský hřbitov
4. **10. 11. 2009**
Českobudějovická černá kronika
5. **24.11. 2009**
Čím se u nás platilo (s ukázkami) – 1.část
6. **1. 12. 2009**
Čím se u nás platilo (s ukázkami) – 2.část
7. **8. 12. 2009**
Z historie bankovek
8. **15. 12. 2009**
Největší mincovní poklady
9. **12. 1. 2010**
Z historie našich cen a mezd – 1. část
10. **19. 1. 2010**
Z historie našich cen a mezd – 2. část

Historický modul univerzity třetího věku 2009/2010

J i h o č e s k á u n i v e r z i t a v Č e s k ý c h B u d ě j o v i c í c h

Historie : Historie a umělecké památky vybraných českých a evropských měst

Garant : PhDr. Jiří Chvojka

1. **1.2. 2010**
Historické a umělecké památky Čech a Moravy
 2. **15.2. 2010**
Historické a umělecké památky Slovenska
 3. **22.2. 2010**
Historické a umělecké památky Maďarska a Chorvatska
 4. **1.3. 2010**
Historické a umělecké památky Rakouska a Švýcarska
 5. **8.3. 2010**
Historické a umělecké památky Německa
 6. **15.3. 2010**
Historické a umělecké památky Francie a Belgie
 7. **22.3. 2010**
Historické a umělecké památky Itálie
 8. **29.3. 2010**
Vycházka – České Budějovice secesní
 9. **12. 4. 2010**
Vycházka – kostel Obětování Panny Marie
 10. **19. 4. 2010**
Exkurze do Tábora (výstava Táborský poklad)
- 26.4. 2010** – Závěrečné zhodnocení

Psychologický modul univerzity třetího věku 2009/2010

J i h o č e s k á u n i v e r z i t a v Č e s k ý c h B u d ě j o v i c í c h

Psychologie : Psychologie v každodenním životě

Garant : PhDr. Vlastimila Urbanová

1. **5.11. 2009**
Význam sociální komunikace
pro život jednotlivce i společnosti
2. **12.11. 2009**
Sociální percepce - jak si lidé tvoří
mínění o druhých lidech
3. **19.11. 2009**
Interpersonální přitažlivost a její indikátory
4. **26.11. 2009**
Sociální skupiny - jak lidé fungují
v malých a velkých skupinách
5. **3.12. 2009**
Agrese, asociální chování
6. **10.12. 2009**
Složky mezilidské komunikace.
Verbální komunikace, aktivní naslouchání
7. **7.1. 2010**
Neverbální komunikace, interpretace sdělení,
sebeprezentace
8. **14.1. 2010**
Konverzace a vztahy
9. **21.1. 2010**
Příprava a přednes veřejného projevu
10. **28.1. 2010**
Uplatnění asertivity v sociální komunikaci

Psychologický modul univerzity třetího věku 2009/2010

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Psychologie : Psychologie v každodenním životě

Garant : PhDr. Vlastimila Urbanová

1. **18.2. 2010**
Základní pojmy společenského styku, historie,
společenský protokol

2. **25.2. 2010**
Obecná pravidla společenského styku.
Společenské přednosti

3. **4.3. 2010**
Pozdrav, představování, oslovování

4. **11.3. 2010**
Pravidla pro pracovní styk, vizitky a jejich používání,
formální stránka pracovní návštěvy

5. **18.3. 2010**
Zásady oblékání, dámská a pánská elegance,
slavnostní oblečení

6. **25.3. 2010**
Pracovní společenské události

7. **1.4. 2010**
Slavnostní rodinné události

8. **8.4. 2010**
Slavnostní společenské události

9. **29.4. 2010**
Kulturní podniky-divadlo, koncert, kino, výstava

10. **6.5. 2010**
Společenská tabu

Příloha č. 5

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

●●● UNIVERZITA TŘETÍHO VĚKU

**Nabídka vzdělávacích aktivit
v akademickém roce 2009/10**

Univerzita třetího věku - vzdělávací moduly a kurzy Akademický rok 2009/2010

1. ÚVOD DO POMOCNÝCH VĚD HISTORICKÝCH

Historický modul.

Anotace Semestrový modul s exkurzemi do Husitského muzea v Táboře, prohlídka „táborského pokladu“.

garant PhDr. Jiří Chvojka

délka studia 1 semestr, 20 výukových hodin (1x týdně 2 hodiny)

termín výuky 19.10. 2009 - 18.1. 2010, pondělí 9,00—12,00 hod.

místo výuky Zdravotně sociální fakulta JU, J. Boreckého 27, 2. patro, sál F

cena 400 Kč/semestr

Příjem přihlášek pro letní semestr je ukončen.

2. HISTORICKÉ PAMÁTKY VYBRANÝCH EVROPSKÝCH ZEMÍ

Historický modul.

Anotace Cyklus přednášek bude věnován uměleckým a historickým památkám Čech a Moravy, Slovenska, Rakouska, Švýcarska, Francie, Belgie, Maďarska a Chorvatska. Přednášky budou vedeny stručným přehledem historie příslušných zemí a doplněny obrazovým materiálem. Cyklus doplní dvě vycházky za architekturou Českých Budějovic a exkurze do Tábor (návštěva výstavy Táborský poklad)

garant PhDr. Jiří Chvojka

délka studia 1 semestr, 20 výukových hodin (1x týdně 2 hodiny)

termín výuky 1.2. 2010 — 26.4. 2010, pondělí 9,00—12,00 hod.

místo výuky Zdravotně sociální fakulta JU, J. Boreckého 27, 2. patro, sál F

cena 400 Kč/semestr

Příjem přihlášek pro letní semestr je ukončen.

3. DĚJINY ZEMĚ, KRAJE A RODINY V HISTORICKÝCH PRAMENECH. Z HISTORIKOVY DÍLNY

Historický modul.

Garant PhDr. Milan Král, Ph.D.

termín výuky 31.5. 2010 – 4.6. 2010 (blokový výuka)

cena 400 Kč/semestr

uzávěrka přihlášek: 30.4. 2010

4. „INSPIROMAT ASERTIVITY“ - KURZ KOMUNIKACE

Psychologický modul.

Anotace Semestrový kurz asertivity pro dospělé a seniory. Sebezkušenostní výcvikový seminář využívající metody skupinové psychoterapie (interaktivní techniky, psychosociální hry, reflexe vlastní role, skupinová řešení modelových situací, brainstorming, psychodrama, osobní prezentace).

garant Mgr. et Mgr. Josef Havlík

délka studia 1 semestr, 20 výukových hodin (1x týdně 2 hodiny)

termín výuky 3.3. 2010- 5.5. 2010, středa 9,00—11,00 hod.

místo výuky Zdravotně sociální fakulta JU, J. Boreckého 27, učebna U2, přízemí

cena 400 Kč/semestr
poznámka : kapacita kurzu : 10-15 osob
uzávěrka přihlášek 26.2. 2010

5. PSYCHOLOGICKÝ MODUL 1,2

Psychologický modul.

Anotace Kurz, realizovaný formou přednášek, je rozdělen do šesti tématických okruhů. Zahrnuje objasnění základních pojmů, vymezení nejdůležitějších problémů a vztahů v rámci verbální i neverbální komunikace se zvláštním přihlédnutím k problematice vzájemných vztahů mezi lidmi i řešení konfliktních situací, například v rodině a ve škole. Zvláštní pozornost je zaměřena na praktické otázky společenských kontaktů /zásady etikety/ a charakter komunikace v rámci české kultury i kultury zemí Evropské unie a vybraných států světa

garant PhDr. Vlastimila Urbanová
délka studia 20 výukových hodin (1x týdně 2 hodiny)
termín výuky 5.11. 2009 – 28.1.2010, 18.2. 2010– 6.5. 2010, čtvrtek 11,30—13,00 hod.
místo výuky Zdravotně sociální fakulta JU, Boreckého 27, sál A, 1.patro
cena 400 Kč/semestr
uzávěrka přihlášek 17.2. 2010

6. ČLOVĚK A ROSTLINA

Přírodovědný modul

Garant prof. Ing. V. Matoušek, CSc.
délka studia 1 semestr, 20 výukových hodin (1x týdně 2 hodiny)
termín výuky 24.11. 2009- 2.3. 2010
místo výuky Zdravotně sociální fakulta JU, Boreckého 27, učebna U10, 2. patro
cena 400 Kč/semestr
uzávěrka přihlášek 15. 9. 2009

7. ČLOVĚK A ZVÍŘE

Přírodovědný modul

Garant prof. Ing. V. Matoušek, CSc.
délka studia 1 semestr, 20 výukových hodin (1x týdně 2 hodiny)
termín výuky letní semestr
místo výuky Zdravotně sociální fakulta JU, Boreckého 27, učebna U10, 2. patro
cena 400 Kč/semestr
uzávěrka přihlášek 26.2. 2010

8. ČLOVĚK A ZEMĚ

Přírodovědný modul.

Anotace Úvod do geologie, stavba Země, geologické procesy, vznik a vývoj života na Zemi, způsoby datování geologického stáří a pohybu kontinentů.

garant Mgr. Simona Králíčková, Ph.D.
délka studia 1 semestr, 20 výukových hodin (1x týdně 2 hodiny)
termín výuky 1.3. 2010 – 26.4. 2010, pondělí 11,00 – 13,00 hod.
místo výuky Zdravotně sociální fakulta JU, Boreckého 27, sál F, 2. patro

cena 400 Kč/semestr
uzávěrka přihlášek 26.2. 2010

9. VÝTVARNÁ VÝCHOVA 1,2

Anotace Kurz výtvarné výchovy pro dospělé a seniory (U3V), kteří se zajímají o výtvarné umění, mají estetické cítění a vkus, chtějí eliminovat zábrany při vlastní výtvarné tvorbě a mít z ní radost (artefiletický efekt).

garant Mgr. Alena Jankovská
délka studia 18 výukových hodin (výuka ve 3 hod. bloku)
termín výuky 4.11. 2009 – 16.12. 2010- středa 13,00 –16,00 hod.
24.2. 2010 - 7.4. 2010

místo výuky Zdravotně sociální fakulta JU, Emy Destinnové 54, Atelier,1. patro
cena 500 Kč/semestr
poznámka : kapacita kurzu 15 osob
Příjem přihlášek je ukončen.

10. ARTETERAPIE

Anotace Seminář je zaměřen především na praktické ukázky a modelové situace využití výtvarného procesu a arteterapeutických technik se seniory. Po úvodním teoretickém bloku bude následovat vlastní výtvarná činnost zaměřená na rozvoj motivace, percepce a paměti. Zařazeny budou techniky na posílení a procvičení jemné motoriky – práce s keramickou hlinou. Součástí budou také modelové interpretace a interpretace vlastních výtvorů. Konzultována bude také výtvarná produkce klientů účastníků semináře.

garant Mgr. Pavel Kopta
délka studia 1 semestr; 32 hod. (výuka v blocích po 4-8 vyučovacích hodinách)
termín výuky letní semestr
místo výuky Zdravotně sociální fakulta JU, Emy Destinnové 54, Atelier,1. patro
cena 600 Kč
kapacita 12 studentů
uzávěrka přihlášek 26.2. 2010

11. „NORDIC WALKING“ — SEVERSKÁ CHŮZE — TĚLOVÝCHOVNÝ KURZ

Anotace Účastník se seznámí se severskou chůzí a vytvoří si ucelený přehled o jejím praktickém využití v běžném životě.

garant Pavel Böhm, DiS
délka studia 1 semestr
termín výuky 4.3.2010, 18.3. 2010 – následně dle domluvy z lektorem – přímá výuka v terénu
místo výuky Zdravotně sociální fakulta JU, Boreckého 27 , učebna U11, 2. patro
cena 400 Kč/semestr
kapacita 12 studentů
uzávěrka přihlášek 26.2. 2010

12. ŠUMAVA - POUTNÍ A ZMIZELÁ MÍSTA

Anotace	Vzdělávací modul je zaměřen na poznávání poutních míst Šumavy. Součástí je terénní výuka.
garant	doc. PhDr. Jana Šemberová, CSc., tutorský tým
délka studia	1 semestr
termín výuky	přednáškový blok bude probíhat v těchto termínech 1.3.; 15.3.;29.3; 12.4.; 2.6. 2010, následně bude probíhat návštěva poutních a zmizelých míst Šumavy (turistika)
místo výuky	Zdravotně sociální fakulta JU, Boreckého 27, sál F, 2. patro
uzávěrka přihlášek	26.2. 2010

ANGLIČTINA JAKO PROSTŘEDEK KOMUNIKACE. KURZ PRO MÍRNĚ POKROČILÉ.

Jazykový kurz bude realizován v případě zájmu o výuku anglického jazyka.

NĚMČINA JAKO PROSTŘEDEK KOMUNIKACE. KURZ PRO MÍRNĚ POKROČILÉ.

Jazykový kurz bude realizován v případě zájmu o výuku německého jazyka.

PC KURZY

ZÁKLADNÍ VSTUPNÍ KURZ PRÁCE NA PC

Anotace	Seznámení s obsluhou počítače a internetem, programy (Windows XP, Word, Internet Explorer). Psaní zpráv, textů, vyhledávání informací.
garant	PaedDr. František Batysta
délka studia	21 výukových hodin (1x týdně 3 hodiny)
termín výuky	říjen 2009 – leden 2010, únor 2010 — duben 2010
místo výuky	Centrum celoživotního vzdělávání univerzity třetího věku, U Výstaviště 1429, České Budějovice (přízemí budovy JINTESU)
cena	600 Kč/semestr
uzávěrka přihlášek	15.9. 2009, 20.1.2010

KURZ PC PRO MÍRNĚ POKROČILÉ

Anotace	Prohloubení základních dovedností uživatele včetně orientace v internetových službách.
garant	PaedDr. František Batysta
délka studia	21 výukových hodin (1x týdně 3 hodiny)
termín výuky	říjen 2009 – leden 2010, únor 2010 — duben 2010
místo výuky	Centrum celoživotního vzdělávání univerzity třetího věku, U Výstaviště 1429, České Budějovice (přízemí budovy JINTESU)
cena	600 Kč/semestr
uzávěrka přihlášek	15.9. 2009, 20.1.2010

KURZ PC PRO VÍCE POKROČILÉ

Anotace	Získání rozšiřujících dovedností a znalostí. Aktivní využívání služeb a internetu. Instalace programů, pravidelná údržba počítače.
garant	PaedDr. František Batysta

délka studia 21 výukových hodin (1x týdně 3 hodiny)
termín výuky říjen 2009 – leden 2010, únor 2010 — duben 2010
místo výuky Centrum celoživotního vzdělávání univerzity třetího věku,
U Výstaviště 1429, České Budějovice (přízemí budovy JINTESU)
cena 600 Kč/semestr
uzávěrka přihlášek 15.9. 2009, 20.1.2010

ZÁKLADNÍ KURZ DIGITÁLNÍ FOTOGRAFIE

Anotace Kurz je určen pro zájemce, kteří fotografují digitálními fotoaparáty, skenují, upravují a archivují snímky.
garant PaedDr. František Batysta
délka studia 21 výukových hodin (1x týdně 3 hodiny)
termín výuky říjen 2009 – leden 2010, únor 2010 — duben 2010
místo výuky Centrum celoživotního vzdělávání univerzity třetího věku,
U Výstaviště 1429, České Budějovice (přízemí budovy JINTESU)
cena 600 Kč/semestr
uzávěrka přihlášek 15.9. 2009, 20.1.2010

POKRAČOVACÍ KURZ DIGITÁLNÍ FOTOGRAFIE

Anotace Program Zoner Photo Studio 11. Úprava fotografií, retuše, fotokoláže a jiné.
Udržování archivu digitálních fotografií.
garant PaedDr. František Batysta
délka studia 21 výukových hodin (1x týdně 3 hodiny)
termín výuky říjen 2009 – leden 2010, únor 2010 — duben 2010
místo výuky Centrum celoživotního vzdělávání univerzity třetího věku,
U Výstaviště 1429, České Budějovice (přízemí budovy JINTESU)
cena 600 Kč/semestr
uzávěrka přihlášek 15.9. 2009, 20.1.2010

TVORBA WEBOVÝCH STRÁNEK (TUTORSKÝ KURZ INTERNÍ)

Anotace Kurz určený pro tutorův vzdělávacích programů, modulů, projektových aktivit U3V.
garant PaedDr. František Batysta
délka studia 2 semestry
termín výuky říjen 2009—květen 2010
místo výuky Centrum celoživotního vzdělávání univerzity třetího věku,
U Výstaviště 1429, České Budějovice (přízemí budovy JINTESU)

Kontaktní adresa Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zdravotně sociální fakulta
Univerzita třetího věku
J. Boreckého 27
370 11 České Budějovice

garant doc. PhDr. Jana Šemberová, CSc.

kontaktní osoba Ilona Suchánková (tel.: 389 037 551, e-mail: suchanko@zsf.jcu.cz)

přihlášky ke studiu vyplněné přihlášky zasílejte nebo osobně předejte na výše uvedenou adresu

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

UNIVERZITA TŘETÍHO VĚKU

Pořadatelé

- Zdravotně sociální fakulta
- Ekonomická fakulta
- Teologická fakulta
- Filozofická fakulta

Organizační formy a metody vzdělávání

- prezenční a kombinovaná forma vzdělávání
- přednášky, semináře a cvičení, „terénní výuka“, exkurze
- problémové a situační metody, řešení problému s využitím ICT
- projektové metody
- řízené sebezvzdělávání
- mezigenerační vzdělávání

Projektové aktivity

- Self-organised Learning in Later Life (2000-2002)
- Learning in Later Life (2006-2008)

- Žít aktivně a s přáteli na druhé straně hranice (2004-2005)

- Nová setkání s přáteli na obou stranách hranice (2005-2006)

- Osobnosti a místa česko-rakouského pohraničí, které spojuje historie a současnost (2006-2007)

Obory, moduly a kurzy

obory

- Člověk ve zdraví, nemoci a tísní
- Kvalita života v pozdějším věku
- Člověk jako součást přírody a společnosti
- Péče o duchovní rozměr člověka
- Křesťanská reflexe života

moduly

- Člověk minulosti v přechodových rituálech mezi životem a smrtí
- Šlechta jižních Čech v proměnách staletí
- Jižní Čechy, České Budějovice Ze starých matrik a rodokmenů
- Šumava - ledovcová jezera

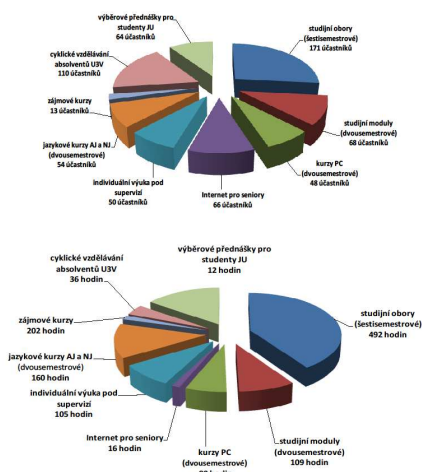
kurzy PC

kurzy jazykové

kurzy zájmové

Akademický rok 2007/08

- 28 vzdělávacích programů
- 644 účastníků
- 1212 hodin výuky

Vzdělávací aktivity byly realizovány s podporou programů Asociace Univerzit třetího věku České republiky

UNIVERZITA TŘETÍHO VĚKU

Branišovská 31, 370 05 České Budějovice
www.jcu.cz/u3v, sember@zsf.jcu.cz

●●● UNIVERZITA TŘETÍHO VĚKU

Vzdělávací program univerzity třetího věku (U3V)

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Akademický rok 2000/2001, 3. ročník, 5.semestr

Studijní modul 1 : Životní styly a životní prostory v Evropě.

Základy informatiky a výpočetní techniky.

Projekt SoLiLL : Self - organised Learning in Later Life
A Socrates - Grundtvig project with six European partners.

Garant projektu : Doc. PhDr. Jana Šemberová, CSc.

TÉMA

Vyučující, tutor

Kultura jídla, chléb.

Chléb v proměnách času a místa.

25. – 29.9. 2000 Úvodní soustředění

Životní styl a životní prostory v Evropě

- zahájení mezinárodní spolupráce U3V
s univerzitními pracovišti .

Základy informatiky a výpočetní techniky.

Doc.PhDr. Jana Šemberová, Csc.

Jaroslava Jakešová (U3V)

Mgr. Pavel Pavlík

Mgr. Božena Pelikánová (U3V)

5.10. 2000

Bohatství archivních pramenů a jejich využití.

PhDr.Václav Rameš

Státní oblastní archiv v Třeboni

12.10. 2000

Jedinec a proměny životního stylu v dějinách.

**Člověk a jeho svět (Skutečnost a představy lidí
středověku a raného novověku).**

Prof. PhDr. Václav Bůžek, CSc.

Historický ústav JU

19.10. 2000

Jedinec a proměny životního stylu v dějinách.

Člověk a jídlo v proměnách času.

Mgr. Josef Hrdlička, Dr.

Historický ústav JU

26.10. 2000

Architektura města Českých Budějovic.

**Vývoj a proměna měšťanského domu od gotiky
do současnosti.**

Doc. PaedDr. Radko Chodura, CSc.

PF JU – katedra výtvarné výchovy

2.11. 2000

Základy empirického výzkumu

**Cíl, výzkumné postupy (strategie), metody a techniky
MS Word 97**

Doc. PhDr. Jana Šemberová, CSc.

Mgr. Božena Pelikánová (U3V)

9.11. 2000

MS Word 97

Zpracování textů pomocí textového editoru.

Mgr. Božena Pelikánová (U3V)

16. 11. 2000

Výzkumné metody

Volba výzkumné metody. Pozorování. Rozhovor.

Dotazník.

Interview. Metoda verbálních výpovědí.

Doc. PhDr. Jana Šemberová, CSc.

Internet. E-mail jako moderní komunikační služba. Mgr. Pavel Pavlík

23.11. 2000

Informační a publicistické žánry

Zpráva, Komentář, Interview, Fejeton, Reportáž.

PhDr. Helena Pavličíková, CSc.

Katedra společenských věd PF JU

30.11. 2000

KONFERENCE „Aktuální otázky vzdělávání seniorů na Jihočeské univerzitě“

Aula Jihočeské univerzity

7.12. 2000

Internet. WWW jako moderní informační služba

Příprava webových stránek projektu.

Mgr. Pavel Pavlík

Mgr. Božena Pelikánová (U3V)

13.12. 2000

Konzultace pracovních týmů

Prezentace dílčích výsledků empirického výzkumu.

Odborní garanti, tutoři

Legenda :

Výcvikový kurz (1) : Základy informatiky a výpočetní techniky.

Zapsané přednášky : č. 5, 6, 7, 8, 9, 12.

KONFERENCE „Aktuální otázky vzdělávání seniorů na JU“

Zápočet : Výcvikový kurz (1).

Požadavky k zápočtu : Zpráva o výsledcích samostudia a empirického výzkumu, prezentace výsledků.

Rozsah učební látky /Minimum z výpočetní techniky a informatiky/.

Školní rok 2000/ 2001, 3. ročník , 6. semestr

31.1. – 2.2. 2001 Úvodní soustředění
Empirický výzkum společenských jevů
Praktikum (cvičení) z metod a technik
sociologického výzkumu
Empirické výzkumné metody

Doc. PhDr. Jana Šemberová, CSc.

Mgr. Eliška Novotná
VŠE J. Hradec

Analýza získaných údajů, způsob zpracování dat
a jejich interpretace MS Word 97

Mgr. Božena Pelikánová (U3V)

8.2. 2001

Studium odborných pramenů a dobové dokumentace.
Životní styl. Chléb v životě lidí.
Terénní výzkum.
Konzultace „učících se skupin“.

PhDr. Václav Rameš

Odborní garanti, tutoři

15.2. 2001

Studium (archiv).
Vývoj dominikánského kláštera se zaměřením
na poslední objevy nástěnných maleb. Terénní vycházka.

Doc. PaedDr. Radko Chodura, CSc.

Vstupní informace pro přípravu audiovizuálního
projektu U3V.

Antonín Hoch
PF JU – Audiovizuální studio

22.2. 2001

MS Excel 97
Zpracování tabulek a grafů pomocí tab. procesoru
Individuální a skupinová výuka na počítačích.
Vstupní informace pro přípravu audiovizuálního

Mgr. Pavel Pavlík
Mgr. Božena Pelikánová
Antonín Hoch, AV středisko JU programu.

1.3. 2001

Tvorba a úprava tabulek a grafů
Individuální a skupinová výuka na počítačích.

Mgr. Božena Pelikánová (U3V)

8.3. 2001

MS Excel 97
Terénní výzkum. Individuální výuka. Konzultace.

Mgr. Božena Pelikánová (U3V)

22.3. 2001

Informační a publicistické žánry.
Zpráva, komentář, fejeton, reportáž.
MS Word 97

PhDr. Helena Pavličíková, CSc.
Katedra společenských věd PF JU

29.3. 2001

Informační a publicistické žánry
Rozhovor, interview.

PhDr. Helena Pavličíková, CSc.
Katedra společenských věd PF JU

12. 4. 2001

Chléb jako životní hodnota

Doc. PhDr. Jana Šemberová, CSc.

MS Power Point. Seznámení s prostředím

prezentačního programu základní obsluha
MS Power Point.

Mgr. Pavel Pavlík

19.4. 2001

*Chléb v proměnách času Práce ve skupinách.
MS Word 97*

Doc. PhDr. Jana Šemberová, CSc.
Tutoři, odborní garanti projektu

Tvorba prezentace.

Možnosti programu při tvorbě mediálních prezentací

26.4. 2001

*Sběr a třídění výzkumných údajů. Zpracování dat.
Audiovizuální prezentace získaných údajů,
prostředky prezentace.
Základní zdroje (nosiče) informací. Fotografie, film
TV kamera, video*

PhDr. Václav Rameš

Antonín Hoch

PF JU Audiovizuální studium

3.5. 2001

*Praktikum z výpočetní techniky a informatiky.
Tabelace dat, příprava dat k vyhodnocení.*

Tutoři, odborní garanti projektu

17. 5. 2001

*Spolupráce se zahraničními partnery.
Zapojení do diskusního fóra.
Zahájení komunikace k výsledkům výzkumu.*

Studijní skupiny U3V

24.5. 2001

*Skupinová práce. Kultura jídla, chléb.
Příprava podkladů k prezentaci výsledků (SoLiLL).*

Studijní skupiny U3V

28.6. 2001

Slavnostní ukončení studijního roku, promoce.

Legenda

Výcvikový kurz (2) : Základy informatiky a výpočetní techniky.

Praktikum z metod a technik empirického výzkumu.

Zapsané přednášky : č. 9, 10, 13, 14, 15.

Klasifikovaný zápočet : Výcvikový kurz (1,2)

Závěrečné hodnocení : Zpracování a obhajoba odborného tématu (dílčího projektu),
prezentace se zřetelem na minulost, přítomnost a budoucnost.

Poznámka : vzhledem k zaměření Studijního modulu 1 (projektu samoučících se skupin) je změna praktických částí programu vyhrazena. Součástí dokumentace modulu jsou organizační pokyny.

Vzdělávací program univerzity třetího věku (U3V)

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Akademický rok 2000/2001, 4. ročník, 7. semestr

Projekt SoLiLL : Self - organised Learning in Later Life
A Socrates - Grundtvig project with six European partners.

Studijní modul 2: **Životní styly a životní prostory v Evropě.
Učení výzkumem.**

Garant projektu: Doc. PhDr. Jana Šemberová, CSc.

TÉMA

Tutor, studijní skupina

Kultura bydlení.

Městská památková rezervace. Bydlení ve stáří.

Učení výzkumem

V této dynamické formě učení rozhodují studenti (učící se jedinci) o obsahu, učebních metodách a průběhu učení. Pracují samostatně, v nezávislých projektových skupinách, spolupracují na výzkumných tématech.

K dispozici mají četné učební návody (instrukce), profesionální pomoc prostřednictvím moderací a vedení seniorských skupin (odborný tutorský systém) po celou dobu trvání projektu.

6. – 7. 9. 2001

Doc. PhDr. Jana Šemberová, CSc.

Úvodní soustředění

Životní styl a životní prostory v Evropě.

Kultura jídla. Chléb jako životní hodnota. Chléb v proměnách času. Chléb jako potravina

Hodnocení terénního výzkumu, prezentace dílčích údajů.

13. 9. 2001

Konzultace studijních skupin

Hodnocení výzkumného nástroje. Dotazník. Interview. Výzkum životního příběhu.

Validita a reliabilita výzkumného nástroje.

1. 10. 2001

Zahájení studijního modulu 2.

Koncepce studijního programu U3V a projektu Solill.

Doc. PhDr. Jana Šemberová, CSc.

Rámcový (časový a organizační) plán studia

pro školní rok 2001/2002.

8. 10. 2001

www solill.net

Informace o průběhu projektu Solill.

Charakteristika projektu, cíl, metodika.

Spolupráce se zahraničními partnery.

Doc. PhDr. Jana Šemberová, CSc.

Učení „přes Internet“.

2. 10. 2001

Pojetí člověka a jeho místa ve světě.

Hledání pravých hodnot

Reliabilita dotazníku

(délka, věk respondentů, návratnost, klíčové pojmy)

Skupina 1, téma: Chléb jako životní hodnota.

Doc. PhDr. Jana Šemberová, CSc.

29. 10. 2001

Chléb v proměnách času.

Evropa, evropanství národů, evropská identita

Validita dotazníku

(obsahová validita výzkumného nástroje – konečná úprava dotazníku, volba, výběr otázek.)

Skupina 2, téma: Chléb v proměnách času.

Doc. PhDr. Jana Šemberová, CSc.

5. 11. 2001

Chléb jako potravina. Druhy chleba

Pečení chleba – zvyky, tradice, přísloví

Skupina 3, téma: Chléb jako potravina

Příprava prezentace materiálů tématického bloku 1.

PhDr. Václav Rameš

15. - 18. 11. 2001

European Workshop: „Learning together over the Internet.“

Solill Partner Meeting in Ulm, ZaWin, University of Ulm

26. 11. 2001

Konzultace studijních skupin

Reference z Ulmu – setkání skupin,

zhodnocení tématu „kultura chleba“.

Přijetí tématu „bydlení – otevřené a uzavřené prostory v Evropě.“

Komunikace s partnerskými skupinami „chléb a bydlení“.

Doc. PhDr. Jana Šemberová, CSc.

Studenti U3V

3. 12. 2001

Archivní prameny a jejich využití

Pomocní vědní obory. Národopis, dějiny umění, literatury, techniky.

Noviny, časopisy, filmy. Studium literatury.

Náměty, volba výzkumného projektu. Práce studijních skupin.

PhDr. Václav Rameš

10. 12. 2001

Architektonika

Město – rozbor urbanistických prostor města.

Obrazové dokumentace. Prohlídka městské památkové rezervace.

Doc. Dr. Radko Chodura, CSc.

17. 12. 2001

Životní prostory. Kultura bydlení : dříve a dnes.

Venkovský dům, pečení chleba.

Vyhledávání informací na internetu.

PhDr. Václav Rameš

7. 1. 2002

Konzultace pracovních týmů.

Prezentace dílčích výsledků výzkumu a práce studijních skupin.

Legenda:

Volitelný výukový kurz (2): Základy informatiky a výpočetní techniky

Zapsané předměty: Úvodní soustředění, 5, 6, 7, 8, 11

Školní rok 2001/2002, 4. ročník, 8. semestr

TÉMA	Přednášející (lektor), studijní skupina
<i>Kultura bydlení.</i> Městská památková rezervace České Budějovice. Bydlení ve stáří.	
14. 1. 2002 <i>Úvodní soustředění</i> Závěrečné hodnocení studijního modulu 1. Prezentace výzkumu „ Chléb jako hodnota v komplexu času, místa a kultury. Solill 2001.	Doc. PhDr. J. Šemberová, CSc. studenti U3V
11. 2. 2002 <i>Životní prostory v Evropě</i> Nástin projektu (1): Renovace památek ve Vašem městě Nástin projektu (2): Péče o seniory. Bydlení ve stáří.	Doc. PhDr. J. Šemberová, CSc.
18. 2. 2002 Historické objekty v centru města Českých Budějovic Jejich údržba a obnova (renovace)	Doc. PaedDr. Radko Chodura, CSc.
25. 2. 2002 <i>Péče o seniory. Státní politika a sociální zabezpečení seniorů.</i>	Mgr. Václav Dvořák
4. 3. 2002 <i>Bydlení a životní podmínky seniorů.</i> Venkovské centrum seniorů.	Renata Zacharová
11. 3. 2002 <i>Konzultace studijních týmů (skupin)</i> Ustanovení studijních skupin (1,2), rozdělení úkolů ve skupinách	
18. 3. 2002 <i>Anotace projektu (1)</i> Revitalizace historických objektů v Českých Budějovicích. <i>Anotace projektu (2)</i> Bydlení ve stáří. Účast na veřejné prezentaci programu regenerace památek města České Budějovice Úřad města Č. Budějovice, 18. 3. 2002, místnost 200, 16,00 hod.	Doc. PhDr. Jana Šemberová, CSc. Studijní skupiny
25. 3. 2002 <i>Studium dokumentace:</i> „Fond regenerace objektů v městské památkové rezervaci (České Budějovice 2002).“ Rozdělení objektů ke zpracování tématického úkolu. Individuální práce na počítačích.	Studijní skupiny
27. 3., 28. 3., 3. 4. 2002 <i>Sběr dat v terénu</i> Úřad města České Budějovice Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích	Studijní skupiny

10. 4. 2002

Sběr dat v terénu

Řízený rozhovor, anketa

Úřad města České Budějovice

Biskupství České Budějovice

Českobudějovická správa domů, technické oddělení

Studijní skupiny

17. 4. 2002

Konzultace studijních skupin

Studium dokumentace (1): Revitalizační program obnovy koněspřežní železnice České Budějovice – Gmund.

Analýza projektu PHARE.

Studium dokumentace(2): Venkovské centrum seniorů v mikroregionu Doudlebska.

Návštěva venkovského Centra seniorů v obci Plav.

22. 4. 2002

Zpracování údajů.

Tvorba prezentací a podkladů pro www.stranky.

Individuální práce na počítačích.

Studijní skupiny

29. 4. 2002

Konzultace studijních skupin

Práce ve skupinách.

Příprava programu (organizační zajištění) závěrečné prezentace Solill projektu na setkání studentů a zástupců U3V pěti zahraničních univerzit na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích.

6. 5. 2002

Práce ve skupinách. Tvorba prezentací.

Budování www.stranek „Bydlení“.

Studijní skupiny

13. 5. 2002

Práce ve skupinách. Tvorba individuálních a skupinových prezentací.

20. 5. 2002

Studijní skupiny

Závěrečné práce studijních skupin

Příprava závěrečného soustředění na Šumavě (Kvilda)

Příprava tématické (studijní) návštěvy Hamousova statku v obci Bečno.

Téma Bydlení (lidová architektura, vroubená usedlost) a chléb (pečení kvašeného chleba)

22. – 23. 5. 2002

Závěrečné studijní soustředění na Kvildě

Hodnocení studijního modulu 2.

Studijní skupiny

31. 5. – 2. 6. 2002

Solill Partner Meeting in České Budějovice

Závěrečná prezentace výsledků (prací) studijních skupin partnerů 6 evropských zemí zapojených v programu Solill (Německo, Itálie, Česká republika, Francie, Holandsko, Španělsko)

Konference „Aktuální otázky vzdělávání seniorů na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích“
s mezinárodní účastí

U příležitosti 10. výročí vzniku U3V na Jihočeské univerzitě. Samostatné ukončení výukového programu Solill 2001-2002. Předání osvědčení o účasti v projektu Solill.

Letní semestr

Legenda:

Volitelný výukový kurz (2): Základy informatiky a výpočetní techniky

Zapsané předměty: Úvodní soustředění, 2, 3, 4, 5

Konference s mezinárodní účastí „aktuální otázky vzdělávání seniorů“
u příležitosti 10. výročí vzniku U3V na JU.

Zkouška (závěrečné zhodnocení): Volba, zpracování a prezentace studie na webových stránkách
U3V/JU

Příloha č. 9

